

Şamuwel pygamber

Birinji kitap

Giriş

Şamuwel pygamber barada iki kitap ýazylyp, olar onuň hatyrasyna atlandyrylandyr. Hudaýyň ylhamyndan dolan bu pygamber ýsraýyl halkynyň taryhynda görnükli orunlaryň birini eýeleýär.

Serdarlar döwri tamamlanyp barýardy. Ysraýyl halky daş-töwerekdäki halklarda bolşy ýaly, özlerine patyşa saýlamak isläp, muny Şamuwel pygamberden talap edýär. Şamuwel pygamber gelejekki patyşalaryň olara sütem etjekdigini, emläklerini, ogul-gyzlaryny zorluk bilen aljakdygyny, özi üçin işlemäge mejbur etjekdigini halka duýdurýar. Emma halk niýetinden dänmän, özlerine patyşa bellemegini Şamuwel pygamberden talap edýär.

Şamuwel pygamber halkyň islegini bitirmek üçin Hudaýa doga-dileg edýär. Hudaý hem oňa Kiş ogly Şawuly görkezýär. Şeýdip, ol ysraýyl halkynyň ilkinji patyşasy bolýar. Emma Şawul Hudaýyň tabşyryklaryny

saklaman, Onuň buýruklaryna boýun bolmansoň, patyşalykdan mahrum edilýär. Hudaý onuň deregine goýun bakyp, gije-gündiz Hudaýa sežde nagmalaryny aýdýan pespäl, hoşgylaw we batyrgaý Dawut pygamberi saýlaýar. Ol ysraýyl halkyna hüjüm edýän piliştilileriň Jalut atly pälwanyny ýeňýär. Dawut Hudaýyň ylhamyndan we güýjünden dolup, ysraýyl halkyna görüp-eşidilmedik ýeňişler getirýär.

Kitapda Rebbiň Dawut pygamber bilen baglanyşan ähti barada hem beýan edilýär. Dawut Rebbe sežde etmek üçin bir ybadathana gurmakçy bolýar. Emma Reb sežde öýüni Dawudyň oglunyň gurjakdygyny aýdýar. Şeýle-de Reb Dawudyň nesil şalygyny baky berkarar etjekdigini wada berýär.

Mundan başga-da, Dawut pygamber ökde sazanda bolup, Hudaýa ençeme mezmurlary bagyş edýär. Bu mezmurlar biziň günlerimizde-de aýdylýandyr!

Mazmuny

Şamuwel pygamber Ysraýylyň soňky serdary	1:1–7:17
Şamuwel Şawuly Ysraýylyň ilkinji patyşasy edip belleýär	8:1–12:25
Reb Şawulyň patyşalygyny ret edýär.....	13:1–15:35
Şamuwel Dawudy patyşalyga belleýär.....	16:1–18:16
Şawul Dawudy öldürmekçi bolýar	18:17–27:12
Şawulyň soňky söweşi.....	28:1–31:13

1-nji bap

Şamuwel pygamber dogulýar

¹Efraýym daglygyndaky Ramataýym-sopym galasynda Elkana diýen bir adam ýaşaýardy. Efraýym tiresinden bolan bu adam Ýerohamyň ogly, Elihuwyň agtygy, Tohuwyň çowlugy we Supuň ýuwlugydy.

²Elkananyň Hanna hem-de Peninna atly iki aýaly bardy. Peninnanyň çagalary bardy, emma Hannadan perzent bolmaýardy. ³Elkana ýylyň-ýylyna Hökmürowan Rebbe sežde etmek hem Oňa gurbanlyk bermek üçin, Şiloda galasynda gidýärdi. Ol ýerde Eliýiň Hopny we Pinehas atly iki ogly bardy. Olar Rebbiň ruhanylarydy.

⁴Elkana her gezek Şiloda gurbanlyk berende, gurbanlyk etinden aýaly Peninna hem-de onuň çagalarynyň hersine bir paýdan bererdi. ⁵Emma ol Hanna iki paý bererdi. Çünki Reb Hannany önelgesiz edenem bolsa, Elkana ony söýýärdi. ⁶Rebbiň perzent bermeyändigini sebäpli, Hannanyň günüsü ony ynjadardy, kemsiderdi. ⁷Bu ýyllarboýy şeýle boldy. Her gezek Rebbiň öýüne gidende, Hannanyň günüsü onuň derdini gozgaýardy.

Bir gün hem Hanna oturyp aglady we hiç zat datmady. ⁸Äri oňa: «Hanna, sen näme üçin aglaýaň, näme üçin hiç zat ýímeýaň, näme üçin beýle hasrat çekýaň? Seniň üçin men on oguldan-da artyk dälmi näme?!» diýdi. ⁹Olar iýip-içip bolanlaryndan soň, Hanna ýerinden turup, Rebbiň huzurynda bardy. Eliý ruhany şol wagt Rebbiň ybadathanasynyň

söyesiniň gapdalyndaky kürsüde otyrdy. ¹⁰Hannanyň kalby hasratdan doludy. Ol gözünden boýur-boýur ýaş döküp durşuna, Rebden dileg etdi. ¹¹Ol şeýle kasam etdi: «Eý, Hökmürowan Reb, Öz gyrnagyňyň çekýän hasratyna nazar sal, ony ýatla. Öz gyrnagyňy gözden salma-da, gaýtam, oňa bir ogul ber, men ony Saňa ömürlük nazyr^a edeyin, onuň kellesine päki degmez».

¹²Hanna Rebbiň huzurynda uzak wagt dileg edensoň, Eliý onuň agzyna seredip otyrdy. ¹³Hanna içinden dileg edensoň, onuň sesi eşidilmän, diňe doklary gymyldaýardy. Şoňa görä Eliý oňa serhoşdyr öýtdi. ¹⁴Eliý oňa: «Haçana çenli beýdip, entirekläp ýörjek? Bar, serhoşlykdan açylansoň gel» diýdi.

¹⁵Hanna oňa: «Ýok, agam, men serhoş däl, men ýarym göwün bir biçäre. Meniň çakyryşerapdan içen zadym ýok. Men diňe Rebbiň huzurynda içimi dökýän. ¹⁶Gyrnagyňa ýaramaz aýaldyr öýtme. Men aýy gam-gussadan we gaýgy-hasratdan ýaňa dileg edýärim» diýip jogap berdi. ¹⁷Eliý oňa: «Bar, arkaýyn öýüne gaýdyber, goý, Ysraýyl Hudaýy dilegiňi kabul etsin» diýdi. ¹⁸«Öz gyrnagyňa merhemet et!» diýip, Hanna öz ýoluna gitdi. Soňra ol naharlandy. Ol indi gamgyn däl.

¹⁹Ertesi irden turup, olar Rebbe sežde etdiler, soňra yzlaryna gaýtdylar we Ramadaky öz öýlerine dolanyp geldiler. Elkana öz aýaly Hanna ýanaşdy; Reb onuň dilegini kabul etdi. ²⁰Şeýlelikde, Hanna göwreli bolup, bir ogul dogurdy. «Men muny Rebden diläp aldym» diýip, ol oglunyň adyna Şamuwel^b dakdy.

^a **1:11 Nazyr** – özüni Hudaýa bagyşlan adamlaryň saçyna päki degirmezlik nişany. Sözlüğe seret.

^b **1:20 Şamuwel** – bu söz *Onuň ady Hudaý* diýmegi aňladýar.

Hanna Şamuweli Rebbe bagyş edýär

²¹Onuň äri Elkana tutuş maşgalasy bilen ýene ýyllyk gurbanlygyny bermek üçin hem-de beren wadasyny ýerine ýetirmek üçin, Şilo gitmekçi bolanda,

²²Hanna bu gezek onuň bilen gitmedi. Ol adamsyna: «Süýtden aýrylandan soň, men çagany Rebbiň huzuryňa alyp bararyn, ol şol ýerde ömürlük galar» diýdi.

²³Elkana oňa: «Bolýar, gözəl göwnüň, çagaň süýtdeň aýrylýança garaşay. Goý, Reb seniň wadaňy ^a amala aşyrsyn!» diýdi. Şunlukda, Hanna öýde galyp, çagany süýtdeň aýyryança, oňa seretdi.

²⁴Çagany süýtdeň aýrandan soň, üçýaşar öküz ^b bir batman un we bir tulum şerap bilen bilelikde Hanna ony Şilo galasyna Rebbiň öýüne getirdi; çaga entek ýaşdy.

²⁵Bir öküzü gurbanlyk berenlerinden soň, olar çagany Eliýiň ýanyna alyp bardylar.

²⁶Hanna Eliýä ýüzlenip: «Eý, agam, ömrüň uzak bolsun! Men şu ýerde huzuryňda durup, Rebden dileg eden aýal. ²⁷Ine, şu çaga üçin dileg edipdim. Reb meniň dilegimi kabul etdi. ²⁸Şoňa görä men ony Rebbe berýärim. Goý, ol tä ömri ötyänçä, Rebbiň hyzmatynda bolsun» diýdi.

Soňra ol şol ýerde Rebbe sežde etdi.

2-nji bap

Hanna Rebbe alkys aýdýar

¹Onsoň Hanna Rebbe dileg etdi:
«Reb kalbymy şatlyga besledi,
Reb bilime kuwwat berdi.
Seniň halas edeniň üçin, men
şadyýan!
Duşmanlarymyň üstünden
gülýän.

²Reb mukaddesdir, Oňa taý bolmaz,

Ondan gaýry Hudaý bolmaz,
biziň Hudaýymyz deý Gaýa bolmaz.

³Buýsançdan doly sözlerden el göter.

Ulumsylyk bilen gep urma,
çünki ähli iş Rebbe aýandyr.

Hemmesine kazylyk edýän
Şoldur.

⁴Güýçlüleriň ýaýy döwüldi,
ejizlere kuwwat geldi.

⁵Doklar bir döwüm çörek üçin
günlükçi boldular,
açlar bolsa doýdular.

Önelgesiz aýal ýedi çaga dogurdy,
köp çagaly aýal perzentsiz galdy.

⁶Öldürýänem Rebdir,
direldýänem Rebdir.

Ölüler dünýäsine inderýänem,
çykarýanam Rebdir.

⁷Gedaý goýýanam, baýadýanam
Rebdir,
peseldýänem, beýgeldýänem
Rebdir.

⁸Reb garyby aýak astyndan
göterýär,
mätäji serdarlaryň hataryna
goşýar,

zibilhanadan çykaryp,
Reb ony hezzet tagtynda
oturdýar,

çünki Ýeriň sütünleri Rebbiňkidir,
dünýäni şolaryň üstünde bina
eden Oldur.

⁹Wepadarlaryny Öz penasynda
saklar Ol.

Emma betniýetleri zulmatda
ýitirim eder.

^a 1:23 *Seniň wadaňy* – käbir golyazmalarda *Öz wadasyny*.

^b 1:24 *Üçýaşar öküz* – käbir golyazmalarda *üç öküz*.

Çünki adam öz güýji bilen
mäkäm däl.

¹⁰ Parçalanjakdyr Rebbiň garşysyna
çykanlar.

Olaryň garşysyna Gökde Ol
nagra dartar.

Zeminiň çar künjünde Reb
hökümeder.

Ol Öz patyşasyna güýç-kuwwat
berer,

Öz seçip-saýlan patyşasyna
ýeňiş getirer».

¹¹ Soňra Elkana öýüne – Rama dolandy. Şamuwel bolsa Rebbe gulluk etmek üçin, Eliý ruhanynyň ýanynda galdy.

Eliýiň ýaramaz ogullary

¹² Eliýiň ogullary ruhany bolsalar-da, ýaramazdylar. Olar Rebbi sylamaýardylar, ¹³ halkyň önünde öz ruhanylyk borçlaryna biperwaý garaýardylar. Kimdir biri gurbanlyk berende, Eliýiň ogullarynyň hyzmatkäri eline üç dişli çarşak alyp gelerdi-de, ¹⁴ ony gazan bolsa gazana, piti bolsa pitä, taba bolsa taba, okara bolsa okara sokardy-da, çarşaga ilenini alyp, ruhana bererdi. Olar sadaka bermek üçin Şilo gelýän ysraýyllaryň ählisi babatynda şeýle edýärdiler. ¹⁵ Üstesine-de, gurbanlyk malyň ýagy heniz ýakylmanka, ruhanynyň hyzmatkäri sadaka berýäniň ýanyna baryp, oňa: «Ruhana gowurmalyk et ber. Ol seniň bişen etiňi näme etsin, oňa çig et gerek» diýerdi. ¹⁶ Eger kimdir biri: «Etiň ýagy ýanýança sabyr et, soň geregiň et bolsun» diýäýse, onda ol oňa: «Ýok, eti häzir ber, ýogsam zor bilen alaryn» diýerdi. ¹⁷ Şunlukda, Rebbiň huzurynda bularyň günäsi juda agyrdy. Sebäbi olar Rebbe niýetlenen sadakany hormatlamaýardylar, ony äsgermeýärdiler.

¹⁸ Şamuwel Rebbiň huzurynda hyzmat edýärdi. Ol nepis zygyr matadan tikilen efot geýip gezýärdi. ¹⁹ Ejesi onuň özüne laýyk edip don tikip, her ýyl adamsy bilen bile gurbanlyk bermäge gelende, ony Şamuwele bererdi. ²⁰ Gaýtjak bolanlarynda: «Rebbiň hyzmatyna bagyş eden ogluňyň öwezini dolar ýaly, goý, Reb saňa şu aýaldan ýene zürýatlar bersin» diýip, Eliý Elkana hem-de onuň aýaly-na ak pata bererdi. Soňra olar öýlerine dolanardylar. ²¹ Hawa, Hannany Reb ýene-de ýalkady: Hannanyň üç ogly, iki gyzy boldy. Şamuwel bolsa Rebbiň huzurynda ösüp ulalýardy.

²² Eliý juda garrapdy. Öz ogullarynyň ysraýyllar bilen nähili daraşyandyklaryny, olaryň Rebbe ýüz tutulýan çadyryň gapysynda hyzmat edýän aýallar bilen ýatýandyklaryny ol eşitdi. ²³ Ol ogullaryna şeýle diýdi: «Bu näme etdigiňiz boldy? Tutuş halk siziň ýaramaz işleriňiz hakynda gürrüň edýär. ²⁴ Beýtmäňiz bolanok, ogullarym! Rebbiň halkyndan meniň eşidýän habarym gowy däl. ²⁵ Eger adam adamyň garşysyna günä etse, Hudaý olara aralykçy bolar. Emma adam Rebbiň garşysyna günä etse, onda ony kim gorar?» Emma Eliýiň ogullary öz kakasynyň sözüne gulak asmadylar, çünki Reb olary öldürmegi ýüregine düwüpdü. ²⁶ Ýaşajyk Şamuwel bolsa Rebbiň we adamlaryň söýgüsini gazanyp, ýaş babatda-da, pähim-paýhas babatda-da gününü sanap ösýärdi.

Eliýiň maşgalasyna garşy pygamberlik

²⁷ Bir gün bir pygamber Eliýä şeýle habar getirdi: «Hawa, Reb saňa şeýle diýýär: „Ata-babaň Harun we onuň maşgalasy Müsürde faraonyň gullary bolan wagtlary, Men Haruna Özümni

gudratymy görkezipdim. ²⁸Meniň ruhanym bolup, gurbanlyk sypamyň üstüne çykyp, ýakymly ysly tütetgi ýakyp, Meniň huzurymda efot geýer ýaly, Ysraýylyň ähli tireleriniň içinden Men ony saýladym. Ysraýyllar tarapyndan berlen ýakma gurbanlyklaryndan paý almaga diňe seniň ataňny nesline rug-sat berdim. ²⁹Indi näme üçin siz Meniň buýran gurbanlyklaryma we sadakalaryma göz dikýärsiňiz? Näme üçin sen, Eliý, halkym Ysraýylyň sadakalarynyň iň saýlama ýerleri bilen özüňizi semretjek bolup, öz ogullaryňy Menden artyk hormatlaýarsyň?“ ³⁰Şonuň üçin hem Ysraýyl Hudaýy Reb şuny aýdýar: „Seniň öz nesliň-de, ata-babaňny nesli-de hemişelik Meniň huzurymda gezer diýip, Men öň söz beripdim. Emma indi Men-Reb muny aýdýandyryn: gaýtmyşym bolsun, çünki Men Özümi sylany sylaryn, äsgermezlik edeni bolsa ryswa ederin. ³¹Şunlukda, siziň we siziň ata-babalaryňyzyň ganatyny gyrjak günlerim uzakda däl – sizden doglanlaryň hiç birine uzak ömür miýesser etmez. ³²Ysraýyla ediljek ýagşylyklara görpçilik bilen seredersiňiz. Siziň nesliňiz hiç wagt uzak ömür sürmez. ³³Araňyzda gurbanlyk sypamdan mahrum edilmedik diňe bir adamy diri galdyrarin; ol hem sizi aglamakdan gözleriňizi kör, bagryňyzy gan eder. Tutuş erkek nesliňiz juwanlykda öler. ³⁴Seniň iki ogluň Hopny bilen Pinehasyň başyna düşjek iş – olaryň ikisiniň-de bir günde ölmeği saňa bir alamat bolar. ³⁵Men Özüme göwnümden turjak we pisindim oturjak işleri etjek wepadar bir ruhany saýlaryn. Men onuň neslini ebedileşdirerin, ol ömürbaky Meniň seçip-saýlan patyşamyň huzurynda gezer. ³⁶Hawa, seniň aman galanlaryň: ‘Bir döwüm çörek

taparym ýaly, maňa Öz ruhanylaryňny arasyndan iş ber’ diýip, gara şaý ýa-da bir döwüm çörek üçin dyza çöküp, oňa ýalbararlar“».

3-nji bab

Reb Şamuwele görünýär

¹Ýetginjek Şamuwel Eliýiň ýanyn-da Rebbiň huzurynda hyzmat edýärdi. Ol günler Rebbiň sözi seýrek gelerdi, Rebden gelýän ylhamlar azdy. ²Şeýle günleriň birinde çöňneren gözleri bilen oňly saýgarmaýan Eliý öz düşeginde ýatyrdy. ³Şamuwel hem Hudaýyň sandygynyň saklanýan ýeri bolan Rebbiň ybadathanasynda ýatyrdy. Hudaýyň çyrasy heniz sönmändi. ⁴⁻⁵Birden Reb: «Şamuwel! Şamuwel!» diýip, ony çagyrdy. Şamuwel: «Lepbeý!» diýip seslendi-de, Eliýiň ýanyna ylgady. Ol baryp: «Ine, men geldim» diýdi. Emma Eliý oňa: «Men seni çagyramok ahyrin, bar, ýatyber» diýdi. Şamuwel gidip ýatdy.

⁶Reb: «Şamuwel!» diýip, ony ýene çagyrdy. Şamuwel ýene turdy-da, Eliýiň ýanyna baryp, oňa: «Ine, men geldim» diýdi. Emma Eliý oňa ýene: «Men seni çagyramok ahyrin, oglum, bar, ýatyber» diýdi. ⁷Şamuwel heniz Rebbi ýakynandan tanamaýardy, Rebbiň sözi Şamuwele entek aýan bolmandy.

⁸Reb Şamuweli üçünji gezek çagyrdy. Ol ýene-de turdy-da, Eliýiň ýanyna baryp, oňa: «Ine, men geldim» diýdi. Şondan soň oglany Rebbiň çagyryandygyna Eliý düşündi. ⁹Şoňa görä Eliý Şamuwele: «Bar, ýatyber. Eger Ol seni ýene çagyraýsa, Oňa: „Ýa Reb, aýdyber, guluň diňleyär“ diýip jogap berersiň» diýdi. Şamuwel ýene-de baryp, öz ýerinde ýatdy.

¹⁰Reb gelip, ol ýerde durdy we: «Şamuwel! Şamuwel!» diýip, ýene öňküleri

ýaly ony çagyrdy. Şamuwel: «Ýa Reb, aýdyber, guluň diňleýär» diýip jogap berdi. ¹¹Reb Şamuwele şeýle diýdi: «Hawa, Ysraýylda eşideniň inini titretjek bir iş ederin. ¹²Eliýiň nesline garşy aýdanlarymyň ählisini şol gün berjaý ederin. ¹³Onuň neslini ebedilik jezalandyrjakdygymy Men oňa aýdypdym. Çünki ol ogullarynyň Maňa dil ýetirendiklerini bilip hem, olary bu işden saklamady. ¹⁴Şoňa görä Eliýiň maşgalasynyň günäsi gurbanlyk bilen-de, sadaka bilen-de hiç wagt ýuwulmaz diýip, Men onuň nesline garşy ant içdim».

¹⁵Şamuwel daň atýança ýatdy. Soňra turup, Rebbiň öýüniň gapylaryny açdy. Şamuwel bu gören görnüşini Eliýä duýdurmakdan gorkýardy. ¹⁶Emma Eliý: «Şamuwel, oglum» diýip, ony ýanyna çagyrdy. Şamuwel: «İne, men geldim» diýip jogap berdi. ¹⁷Eliý Şamuwele: «Ol saňa näme diýdi? Menden ýaşyrma. Onuň aýdanlarynyň ýekejesini menden gizläýseň, goý, Hudaý saňa-da şony, hatda ondan-da beterini görkezsin» diýdi. ¹⁸Şondan soň Şamuwel hiç zady gizlemän, hemmesini bolşy ýaly Eliýä gürrüň berdi. Eliý: «Ol Rebdir, goý, Ol Öz halanyny etsin» diýdi.

¹⁹Şamuwel ulalýardy. Onuň aýdanlarynyň ählisi hakykat ýüzünde berjaý bolýardy, çünki Reb onuň bilendi. ²⁰Şamuweliň Rebbiň ynamdar pygamberidigini Dandan Beyşeşa çenli bütün Ysraýyl bildi. ²¹Reb sözi arkaly Özüni Şamuwele Şiloda aýan edenden soň, Ol ýene-de şol ýerde görünmegini dowam etdirdi.

4-nji bap

¹Şamuweliň sözi tutuş Ysraýyla ýetdi.

Äht sandygy elden gidýür

Şonda ysraýyllar piliştilere garşy baş göterdiler. Ysraýyllar Ebenezerde,

piliştiler bolsa Apekde düşelge gurdular.

²Piliştiler ysraýyllaryň garşysyna söweşmek üçin, hatara düzüldiler. Söweş ýaýbaňlanyp, ysraýyllar piliştilerden ýeňildiler. Piliştiler söweş meýdanynda olaryň dört müň çemesi adamyny öldürdiler. ³Goşun düşelgä gaýdyp gelende, Ysraýylyň ýaşululary şeýle diýdiler: «Näme üçin Reb bizi piliştiler bilen söweşde ýeňlişe sezewar etdikä? Geliň, Rebbiň Äht sandygyny Şiloda şu ýere alyp geleliň. Goý, ol biziň aramyzda bolup, bizi duşmanyň elinden halas etsin».

⁴Olar Şilo birnäçe adam iberip, keruplaryň ýokarsynda tagt guran Hökmürowan Rebbiň Äht sandygyny getirdiler. Eliýiň ogullary Hopny bilen Pinehas hem Hudaýyň Äht sandygynyň ýanyndadylar.

⁵Rebbiň Äht sandygy düşelgä getirilende, ähli ysraýyllar şeýle bir gygyryşdylar welin, olaryň gykylygyndan ýaňa hatda ýer sarsdy. ⁶⁻⁷Piliştiler bu gykylygy eşidip: «Ýewreýleriň düşelgesindäki bu gykylyk nämäniň alamatyka?» diýişip geňirgenişdiler. Ysraýyllaryň düşelgesine Rebbiň sandygynyň getirilendigini bilenlerinde bolsa, olar gorkup, şeýle diýdiler: «Olaryň düşelgesine hudaýlar gelipdir. Dat biziň günümize! Bu öň görülüp-eşidilen zat däl ahryryn. ⁸Dat biziň günümize! Bu kuwwatly hudaýlaryň elinden kim bizi halas edip biler? Her hili bela-beterler bilen bular çölde müsürililere göz görkezen hudaýlar ahryryn. ⁹Eý, piliştiler, ýewreýleriň öz gapyňyzda gul boluşlary ýaly, siziň hem olaryň gapysynda gul bolasyňyz gelmeýän bolsa, gaýrata galyň, mert boluň! Olar bilen mert durup söweşiň!» ¹⁰Şondan soň piliştiler hüjüme geçdiler. Ysraýyllar ýeňlip, dyr-pytrak bolup, öýli-öýüne gaçdylar. Uly gyrgynçylyk boldy, ysraýyllaryň otuz müň pyýada

esgerini öldürdiler. ¹¹Hudaýyň sandygy elden gitdi, Eliýiň ogullary Hopny bilen Pinehas hem öldürildi. ¹²Benýaminlerden biri gaçyp, söweş meýdanyndan çykdy we şol günüň özünde Şilo geldi. Ol ýakasyny ýyrtyp, başyndan gum sowrupdy. ¹³Ol gelende, Eliý ýoluň ugurundaky kürsüsünde gözlerini zordan ýola dikip otyrdy, çünki Hudaýyň sandygynyň alnyp gidilmeği onuň ýüregini elendirýärdi. Ýaňky adam gala girip, bolan wakany habar berende, tutuş gala eňredi. ¹⁴Eliý bu zenzeläni eşidip: «Bu galmagal nämekä?» diýdi. Ol adam gysanmaç gelip, Eliýi habardar etdi. ¹⁵(Şol wagt Eliý togsan sekiz ýaşyndady, onuň çöňňelen gözleri oňly saýgarmaýardy.) ¹⁶Ýaňky adam Eliýä: «Men söweş meýdanyndan gelýärim. Men ol ýerden şu gün gaçyp gaýtdym» diýdi. «Näme boldy, oglum?» diýip, Eliý ondan sorady. ¹⁷«Ysraýyl piliştililerden gaçdy, halk gyryldy, ogullaryň Hopny bilen Pinehas duşman elinden öldi, Hudaýyň sandygy elden gitdi» diýip, habar getiren adam jogap berdi. ¹⁸Hudaýyň sandygy agzalan badyna, Eliý oturan kürsüsinden çiş arkanlygyna derweze tarapa agyp gaýtdy. Ol garry hem agyr göwre bolansoň, boýny omrulyň jan berdi. Ol Ysraýyla kyrk ýyllap serdarlyk etdi. ¹⁹Onuň gelni – Pinehasyň aýaly aýy-güni ýetik göwrelidi. Hudaýyň sandygynyň elden gidendigi, gaýynatasydyr adamsynyň-da ölendigi baradaky habary eşidende, ol göwresindäki çagany dogurdy, emma ol burgy agyrysyna döz gelip bilmedi. ²⁰Ol demini sanap ýatyrka, ýanyndaky aýallar oňa: «Gorkma, ogluň boldy» diýdiler. Emma ol bulara ne üns berdi, ne-de jogap. ²¹Hudaýyň sandygy elden

gidensoň, gaýynatasydyr adamsy-da ölensoň, «Ysraýyldan şöhrat gitdi» diýip, ol oglunyň adyna Ikabot^a dakdy. ²²Ol: «Ysraýyldan şöhrat gitdi, çünki Hudaýyň sandygy elden gitdi» diýdi.

5-nji bab

Äht sandygy piliştilileriň elinde

¹Hudaýyň sandygyny ele salanlaryndan soň, piliştililer ony Ebenezerden Aşdoda getirdiler. ²Soňra piliştililer Hudaýyň sandygyny Dagon buthanasyna salyp, ony Dagon butunyň ýanynda goýdular. ³Aşdotlylar ertesi irden turup görseler, Dagon buty Rebbiň sandygynyň önünde ýüzin düşüp ýatan eken. Olar buty galdyryp, ýene öz ýerinde oturdylar. ⁴Olar ertesi irden turup görseler, Dagon buty ýene Rebbiň sandygynyň önünde ýüzin düşüp ýatan eken. Bu sapa Dagonyň kellesi hem-de iki eli döwölüp, bosagada ýatyrdy, onuň diňe göwresi abat galyppy. ⁵(Dagon ruhanalarynyň hem-de Dagonyň Aşdotdaky buthanasyna gelýänleriň häli-häzire çenli-de buthananyň bosagasyny basmazlyklary şondan galdy.)

⁶Reb aşdotlylary we Aşdodyň çäklerinde ýaşayan halky agyr jezalandyrdy, olary gorkuzdy; endamlaryna çykuw çykaryp, olary howsala saldy we başlaryndan aýylganç külpet inderdi. ⁷Aşdotlylar bolan wakany görüp: «Ysraýyl Hudaýynyň sandygyny bu ýerde mundan artyk saklamalyň, çünki Ol bize-de, hudaýymyz Dagona-da juda ýowuzlyk bilen göz görkezýär» diýdiler. ⁸Şeýlelikde, olar çaparlar gönderip, ähli piliştili hanlary ýygnaýdylar we: «Ysraýyl Hudaýynyň sandygyny näme

^a 4:21 *Ikabot* – bu söz *şöhrat gitdi* diýmegi aňladýar.

etsekkäk?!» diýip, olara sala saldylar. Olar: «Sandyk Gat galasyna äkidilsin» diýdiler. Şeýdip, olar Ysraýyl Hudaýynyň sandygyny Gat galasyna getirdiler. ⁹Emma olar ony bu ýere getirenlerinden soň, Reb bu gala hem göz görkezdi, galany aýylganç howsala gaplap aldy. Galanyň ilatynyň uludan-kiçä ählisiniň endamyna çykuw çykaryp, Reb olary ýowuzlyk bilen jezalandyrdy. ¹⁰Şondan soň olar Ysraýyl Hudaýynyň sandygyny Ekrona iberdiler. Emma Hudaýyň sandygy Ekrona getirilende, bu ýeriň halky: «Ysraýyl Hudaýynyň sandygyny özümi-de, halkymyzy-da gyrgyna bermek üçin getirdiler-eý!» diýip bagyryşdylar. ¹¹Şol sebäpden, olar çaparlar gönderip, ähli piliştili hanlary ýygnadylar we: «Ysraýyl Hudaýynyň sandygyny bu ýerden çykaryp, öz ýerine ibereliň, goý, ol bizi hem, halkymyzy hem heläk etmesin» diýdiler. Sebäbi tutuş galany aýylganç howsala gaplap alypdy. Reb olary juda agyr jezalandyrdy. ¹²Aman galanlara çykuw çykdy. Galanyň ilatynyň ahy-nalasy asmana göterildi.

6-njy bap

Äht sandygy gaýdyp gelýär

¹Rebbiň sandygy ýedi aýlap piliştileriň ýurdunda boldy. ²Şondan soň piliştililer ruhanylardyr palçylary çagyryp, olara: «Rebbiň sandygyny näme etsekkäk? Ony öz mekanyna nähili gaýtarmalydygyny bize aýdyň» diýdiler. ³Olar: «Eger siz Ysraýyl Hudaýynyň sandygyny yzyna gaýtarmakçy bolsaňyz, onda ony boş goýbermäň, Hudaýa ýazyk gurbanlygyny beriň. Şonda siz beladan gutularsyňyz we Onuň näme sebäpden özüňizi yzyny üzmän jezalandyrandygyna göz ýetirersiňiz» diýdiler. ⁴Piliştililer:

«Biz Oňa nädip ýazyk gurbanlygyny bermeli?» diýip, olardan soradylar. Olar şeýle jogap berdiler: «Piliştili hanlaryň sanyna görä baş sany çykuwyň, baş sany-da syçanyň altyndan şekilini ýasaň. Çünki bu bela siziň özüňize-de, hanlaryňyza-da deň derejede degişlidir. ⁵Soňa görä endamyňyza çykan çykuwlaryň hem-de ýurduňyza gyrgynçylyk getiren syçanlaryň altyndan şekillerini ýasap, Ysraýylyň Hudaýyny şöhratlandyryň; şeýtseňiz, belki, Hudaý sizden, siziň hudaýlaryňyzdan we ýurduňyzdan el çeker. ⁶Näme üçin siz müsürlileriň we faraonyň edişi ýaly doňýüreklik edýärsiňiz? Tä ysraýyllara Müsürden çykмага ygtyýar berýänçäler, olaryň nähili aňkasyny aşyrandygyny ýadyňyzdan çykarmaň. ⁷Indi täze araba hem-de heniz boýuntyryk salynmadyk iki sany sagynlyk sygyr tapyň-da, olary araba goşuň. Sygyrlaryň gölelerini bolsa, olaryň ýanyndan aýryp, dölede saklaň. ⁸Rebbiň sandygyny şol arabada ýerleşdiriň; ýazyk gurbanlygy hökmünde Rebbe iberýän altyn şekilleriňizi hem guta salyp, onuň gapdalynda goýuň. Soňra ony ýola salyň, goý, ol öz ugruna gitsin. ⁹Ýöne oňa gözegçilik ediň. Eger ol öz mekanyna barýan ýol bilen – Beýtşemeşiň ýoly bilen gitse, onda bu aýylganç betbagtçylygy biziň başymyza Rebbiň saldygydyr, emma ol şol ýoldan gitmese, onda bu işde Onuň eliniň ýoklugydyr, munuň tötänlik boldugydyr». ¹⁰Adamlar aýdylyşy ýaly etdiler: iki sany sagynlyk sygyr tapyp, olary araba goşdular. Olaryň gölelerini bolsa dölä gabap goýdular. ¹¹Rebbiň sandygyny hem-de altyndan ýasalan syçandyr çykuw şekilleri salnan gutyny piliştililer araba ýüklediler. ¹²Sygyrlar saga-solla sowuljak bolman, göni Beýtşemeşe barýan uly ýol bilen molaşyp gittiler.

Tä Beýtşemeşiň araçäğine çenli pilişli hanlar olaryň zyndan galmadylar. ¹³Şol wagt beýtşemeşliler jülgede bugdaý orup ýördüler. Rebbiň sandygyna gözleri düşende, olar begendiler. ¹⁴Beýtşemeşli Ýeşuwanyň ekin meýdanyndaky ulla-kan daşyň ýanynda araba togtady. Olar arabanyň agaçlaryny döwüşdirip, odun etdiler-de, sygyrlary soýup, Rebbe ýakma gurbanlyk berdiler. ¹⁵Lewiler Rebbiň sandygyny hem-de onuň ýanyndaky altyn şekiller salnan gutyny arabadan düşürüp, şol ulla-kan daşyň üstünde goýdular. Şol gün beýtşemeşliler Rebbe ýakma we beýleki gurbanlyklary berdiler. ¹⁶Piliştileriň baş hany bu wakany gözi bilen gördi. Olar şol gün Ekrona dolanyp geldiler.

¹⁷Piliştileriň Rebbe ýazyk gurbanlygy hökmünde iberen altyndan ýasalan çykuw şekilleriniň biri Aşdot üçin, biri Gaza üçin, biri Aşkelon üçin, biri Gat üçin, ýene biri bolsa Ekron galalary üçindir. ¹⁸Altyndan ýasalan syçan şekilleri bolsa piliştileriň baş hany tarapyndan dolandyrylýan berk galalaryň we olaryň töweregindäki obalarynyň sanyna görä iberildi. Üstünde Rebbiň sandygy goýlan ulla-kan daş beýtşemeşli Ýeşuwanyň ekin meýdanynda şu güne çenli dur.

¹⁹Äht sandygynyň içine seredendikleri üçin, Reb beýtşemeşlileri öldürdi. Halkyň içinden Ol ýetmiş adamy^a öldürdi. Halk matam tutdy, çünki halky Reb gypypdy.

²⁰Beýtşemeşliler: «Rebbiň, ýagny bu mukaddes Hudaýyň önünde durup biljek barmy näme?! Ol bizden el çeker ýaly, biz sandygy kime ýollasakkak?» diýişdiler. ²¹Soňra: «Piliştiler Rebbiň sandygyny yzyna iberipdirler. Geliň-de,

ony alyp gidiň» diýen habar bilen olar Kiryátýegaryma çapar gönderdiler.

7-nji bap

¹Şondan soň kiryátýegarymlylar gelip, Rebbiň sandygyny alyp gitdiler. Olar ony depäniň üstünde ýaşayan Abynadabyň öýüne getirdiler we onuň ogly Elgazary Rebbiň sandygyna gözegçilik etmäge bagyş etdiler.

Şamuwel Ysraýyla serdarlyk edýär

²Sandyk uzak wagtlap – ýigrimi ýyla golaý Kiryátýegarymda galdy. Şol arada tutuş ysraýyl halky Rebbe nalyş etdi.

³Ahyry bir gün Şamuwel tutuş Ysraýyl nesline ýüzlenip, şeýle diýdi: «Eger siz bütin kalbyňyz bilen Rebbe dolanmakçy bolsaňyz, onda Aştoret we beýleki keseki hudaýlaryňyzdan geçiň, özüňizi Rebbe bütinleý bagyş ediň we diňe Oňa gulluk ediň. Şeýtseňiz, Ol sizi piliştileriň elinden halas eder». ⁴Şondan soň ysraýyllar Bagal we Aştoret butlaryny terk edip, diňe Rebbe gulluk etdiler.

⁵Şamuwel olara: «Hemmäňiz Mispada ýygmanyşyň, men ol ýerde siz üçin Rebbe dileg etjek» diýdi. ⁶Olar Mispada ýygmanyşdylar. Olar guýudan suw çekip, ony Rebbiň huzurynda ýere döküp: «Biz Rebbiň önünde günä gazandyk» diýip, şol gün agyz beklediler. Şeýdip, Şamuwel Mispada ysraýyllara serdar boldy.

⁷Ysraýyllaryň Mispada toplanýandygyny eşiden pilişli hanlar olara garşy baş göterdiler. Ysraýyllar muny eşidip, howsala düşdüler. ⁸Olar Şamuwele: «Hudaýymyz Rebbe biz üçin dileg etmäni goýma, Ol bizi piliştileriň elinden halas etsin» diýip ýüzlendiler. ⁹Şamuwel heniz otukmadyk bir guzyny Rebbe

^a 6:19 *Ýetmiş adamy* – käbir golýazmalarda *elli müň yetmiş adamy*.

başbütin ýakma gurbanlyk berdi. Soň ol Ysraýyl üçin Rebbe perýat etdi; Reb oňa seslendi. ¹⁰Şamuweliň Rebbe ýakma gurbanlyk berýän wagty, ysraýyllaryň üstüne çozmak üçin, piliştiler olaryň alkymyna geldiler. Emma Reb ol gün güňleş ses edip, piliştileri aljyraňňylyga saldy; olar ysraýyllardan ýeňlip gaçdylar.

¹¹Ysraýyllar Mispadan çykyp, piliştileri Beýtkaryň etegine çenli kowalap, olary gyrdylar. ¹²Şamuwel bir daşy alyp, ony Mispa bilen Şeniň arasynda dikeldip goýdy we «Reb bize şu güne çenli ýardam etdi» diýip, ol şol ýeri Ebenezer^a diýip atlandyrdy.

¹³Şeýlelikde, piliştiler boýun egdirildi we şondan soň gaýdyp olar ysraýyl topragyna aýak sekmediler. Tä Şamuwel dünýäden ötyänçä, Rebbiň goly piliştileriň garşysyna boldy. ¹⁴Piliştiler ysraýyllardan basyp alan galalaryny – Ekrondan Gata çenli aralykdaky galalaryň ählisini yzyna gaýtaryp berdiler. Ysraýyllar öz topragyny piliştilerden azat etdiler. Ysraýyl bilen amorlaryň arasynda asuda durmuş berkarar boldy.

¹⁵Şamuwel ömri ötyänçä, Ysraýyla serdar boldy. ¹⁶Ol ýylyň ýylyna Beýtele, Gilgala, Mispa aýlanyp, şol ýerlerde Ysraýyly dolandyrdy. ¹⁷Ol soňra özüniň Ramadaky öýüne gaýdyp, şol ýerden hem Ysraýyla serdarlyk etdi. Ol Ramada Rebbe gurbanlyk sypasyny gurdy.

8-nji bab

Halk patyşa isleyär

¹Şamuwel garrap, ýaşı birçene baransoň, öz ogullaryny Ysraýyla serdar goýdy. ²Onuň uly oglunyň ady Ýowel, kiçisiniň ady bolsa Abyýady. Olar

Beýerşebanyň serdarydylar. ³Şamuweliň ogullary öz kakasynyň ýolundan gitmediler; gaýtam, diňe baýamagyň gamyny iýdiler, para aldylar, adalatdan ýüz döndürdiler.

⁴⁻⁵Ysraýylyň ähli ýaşululary ýygnanyşdylar we Ramada oturýan Şamuweliň ýanyna baryp: «Indi seniň-ä ýaşyň birçene bardy, ogullaryň bolsa seniň zyzny tutmadylar. Şoňa görä, beýleki milletlerde bolşy deý, üstümüzden hökümdarlyk eder ýaly, bize-de bir patyşa belle» diýip, oňa ýüz tutdular.

⁶Ysraýyl ýaşulularynyň: «Bize hökümdarlyk eder ýaly patyşa belle» diýen sözi Şamuwele ýaramady. Şamuwel Rebbe dileg etdi. ⁷Reb Şamuwele şeýle seslendi: «Halkyň sözünü soňuna çenli diňle. Çünki olar seni däl-de, Meniň özleriniň patyşasy bolmagymy inkär etdiler. ⁸Özlerini Müsürden alyp çykan günümden bäri olar Menden ýüz öwrüp, keseki hudaýlara ybadat edip gelýärler. Indi olar sen babatda hem şeýle etmegiň kül-külüne düşüpdirlir. ⁹Sen indi olara gulak as, ýöne öz üstlerinden höküm sürjek patyşanyň ýöretjek düzgünlerinden olary mazaly habardar et».

¹⁰Şamuwel Rebbiň sözlerini özünden patyşa talap edenleriň dykgatyna yetirdi. ¹¹Ol bulara şeýle diýdi: «Siziň üstünüzden höküm sürjek patyşa ogullaryňyzy goşunda gulluk etmäge mejbur eder: olaryň käbirleri söweş arabalarynyň sürer, käbirleri bolsa şanyň söweş arabalaryň önünden ylga. ¹²Ol özi üçin müňbaşylar we ellibaşylar bellär. Kimsine öz ýerlerini agdardar, hasylyny ýygnadar, kimsine bolsa, uruş enjamlaryny we öz söweş arabalarynyň şaýlaryny ýasadar. ¹³Gyzlaryňyzy alyp, atyr ýasadar,

^a 7:12 Ebenezer – bu söz ýardam daşy diýmegi aňladýar.

aşpez eder, çörek bişirder. ¹⁴Şa siziň iň saýlama ýerleriňizi, üzümçilikleriňizi, zeýtun baglaryňyzy eliňizden alyp, öz hyzmatkärlerine berer. ¹⁵Öz goşunbaşlarydyr hyzmatkärlerine bermek üçin, galla hem-de üzüm hasylyňyzyň ondan bir bölegini eliňizden alar. ¹⁶Ol sizi gul-gyrnaksyz goýar, iň saýlama mal-garalaryňyzy ^a we eşekleriňizi alyp, olary öz hajatlary üçin ulanar. ¹⁷Dowarlaryňyzyň-da ondan birini alar, özüňiz bolsa onuň guluna öwürülersiňiz. ¹⁸Şonda siz öz saýlap-seçen patyşaňyzyň elinden dady-perýat edersiniňiz. Emma ol gün Reb siziň dadyňyza ýetmez.

¹⁹Barybir halk Şamuweliň sözüne gulak asmady. Olar: «Ýok! Bizde patyşa bolsun! ²⁰Şeýdip, biz hem beýleki milletlere meňzäris. Biziň üstümüzden patyşamyz hökmürowanlyk eder, öňümize düşer, uruşlarymyzda bize baş bolar» diýdiler. ²¹Şamuwel halkyň ähli aýdanyny diňledi we eşidenlerini Rebiň dykgatyna ýetirdi. ²²Reb Şamuwele: «Diýenlerini et-de, olara bir patyşa belle» diýdi. Şamuwel ysraýyllara: «Baryň, her kim öz galasyna gaýtсын» diýdi.

9-njy bap

Şawul Şamuwele duşýar

¹Benýamin tiresinden Kiş atly bir baý adam bardy. Ol Abyýeliň ogly, Seroryň agtygy, Bekoradyň çowlugy, Apyýanyň ýuwlugydy. ²Onuň Şawul atly ýaş hem görmegeý bir ogly bardy. Ysraýylda boý-syrat babatda oňa taý ýokdy; beýlekiler onuň egnindendi. ³Bir gün Şawulyň kasky Kiş öz urkaçy eşeklerini ýitirdi. Ol Şawula: «Hyzmatkärlerden birini ýanyňa al-da, eşekleriň gözlegine çyk» diýdi.

⁴Olar Efraýym daglygynyň we Şalyşa topragynyň içinden geçdiler, ýöne olar eşekleri tapmadylar. Soňra olar Şagalym topragynyň içinden geçdiler, ýöne ol ýerden hem eşekler tapylmady. Onsoň olar benýamin topragynyň içinden geçdiler, ýöne eşeklerden derek tapyp bilmediler. ⁵Olar Sup topragyna ýetenlerinde, Şawul ýanyndaky hyzmatkärine: «Yzmyza gaýdaly, ýogsam, kakam eşeklere derek bizi gaýgy edip başlar» diýdi. ⁶Hyzmatkär oňa şeýle jogap berdi: «Ine, şu galada sylag-hormatly bir Hudaýyň adamy bar. Onuň aýdany hemişe dogry bolup çykýar. Ýör, şonuň ýanyna gideli. Belki, ol bize gitmeli ýolumyzy salgy berer». ⁷Şawul hyzmatkärine: «Eger gitsek, oňa näme äkideris? Torbalarymyzdaky çöreklerem-ä tükendi. Hudaýyň adamyna äkider ýaly bizde hiç hili sowgat ýok ahyryn. Hany, bizde näme bar?» diýdi. ⁸Hyzmatkär Şawula ýene: «Ine, mende bir kiçi kümüş teňne bar. Men ony Hudaýyň adamyna bererin, ol bize ýol görkez» diýdi. ⁹(Öňler Ysraýylda Hudaýdan sorap görmäge gidenlerinde, «Ýör, görgüriň ýanyna gideli» diýer ekenler, çünki häzirki pygambere öňler görgür diýipdirler.) ¹⁰Şawul hyzmatkäre: «Gowy pikir, bolýar, ýör gideli» diýdi. Şeýdip, olar Hudaýyň adamynyň ýaşayan galasyna gitdiler. ¹¹Ýokarlygyna gala çykyp baryarkalar, olaryň öňünden suwa baryan gelin-gyzlar çykdy. Ol ikisi bulardan: «Görgür şu ýerdemi?» diýip soradylar. ¹²Olar şeýle jogap berdiler: «Hawa, hanha, öňüňizden barýar. Eglenmäň. Onuň gala gelip durşy, sebäbi depelikdäki seždegähde bu gün halk gurbanlyk berýär. ¹³Nahar iýmek üçin, seždegähe çykmanka, edil gala giren

^a 8:16 *Mal-garalaryňyzy* – käbir golýazmalarda *ýaş ýigitleriňizi*.

ýeriňizde siz ony tapyp bilersiňiz. Çünki ol baryp, tä gurbanlyga pata berýänçä, adamlar nahar iýmezler. Ol barandan soň, çagyrylanlar nahary öňlerine alarlar. Indi haýal etmän ýokary çyksaňyz, siz ony taparsyňyz». ¹⁴Olar ýokarlygyna gala tarap gitdiler. Gala girip barýarkalar, seždegähe çykýan ýol bilen olara tarap Şamuwel ýöräp gelyärdi.

¹⁵Şawul gelmezinden bir gün öň Reb Şamuwele şeýle diýipdi: ¹⁶«Ertir şu wagtlar Men seniň ýanyňa benýamin topragyndan bir adam ibererin. Sen onuň başyna ýag guýup, ony Meniň halkym Ysraýyla hökümdar bellärsiň. Ol Meniň halkymy piliştileriň elinden halas eder. Halkymyň ejir çekýändigini Men gördüm, çünki olaryň ahy-nalasy Maňa ýetdi». ¹⁷Şamuwel Şawuly görende, Reb oňa: «Ine, Meniň saňa aýdan adamym şu. Meniň halkyma baştutanlyk etjek şoldur» diýdi. ¹⁸Şondan soň derwezäniň agzynda Şawul Şamuweliň golaýragyna gelip: «Aýtsaňyzlaň, görgüriň öýi niredäkä?» diýip, ondan sorady. ¹⁹Şamuwel Şawula şeýle jogap berdi: «Görgür mendirin. Öňüme düş, seždegähe çykaly, siz bu gün meniň bilen bile naharlanarsyňyz. Ertir irden men siziň soraglaryňyza jogap bererin we sizi öz ýoluňyza ugradaryn. ²⁰Üç gün mundan öň ýiten eşekleriňizi bolsa alada etmän, olar eýýäm tapyldy. Tutuş Ysraýylyň baýlygy seniňki we ataňyň nesilleriniňki dälmi eýsem?!» ²¹Şawul oňa: «Men Ysraýylyň iň kiçi tiresi bolan benýamin tiresinden ahyryn, meniň maşgalamam tirämidde göze görüňän maşgala däl-ä. Näme üçin sen maňa beýle zatlary aýdýaň?» diýip jogap berdi. ²²Soňra Şamuwel Şawul bilen onuň hyzmatkärini uly bir otaga alyp bardy we ony çagyrylan otuz töweregi adamyň hemmesiniň üstünden

töre geçirdi. ²³Soňra Şamuwel aşpeze: «Aýratyn goý diýip buýran paýymy getir» diýdi. ²⁴Aşpez bir budy üstüniň ýagy bilen bile getirip, Şawulyň öňünde goýdy. Şamuwel Şawula: «Ine, şu paý seniň üçin goýuldy. Al, iýiber, men muny ýörite seniň üçin goýdurdym, bu myhmanlary bolsa seniň bilen bile nahar iýmäge çagyrdym» diýdi. Şeýdip, ol gün Şawul Şamuwel bilen bile naharlandy. ²⁵Olar seždegähden gala gaýdyp gelenlerinden soň, Şamuwel Şawul bilen üçegiň üstünde gepleşdi.

Şamuwel Şawuly hökümdarlyga belleýär

²⁶Daň atanda: «Tur, men seni ugradaryn» diýip, Şamuwel üçegiň üstünde ýatan Şawula gygyrdy. Şawul turandan soň, ol ikisi bile ýola çykdy. ²⁷Olar galanyň çetine çykanlarynda, Şamuwel Şawula: «Hyzmatkärine aýt, goý, ol öňümizden ýöräbersin. Sen şu ýerde biraz ayak çek, men saňa Hudaýyň sözüni aýtjak» diýdi.

10-njy bap

¹Soňra Şamuwel ýagly küýzäni alyp, ýagy Şawulyň kellesinden guýdy-da, ony ogşap, şeýle diýdi: «Öz saýlan halkyna hökümdar bolmagyň üçin, Reb seni belledi. ²Şu gün meniň ýanymdan gideniňden soň, benýamin topragyndaky Selsada, Raheliň mazarynyň ýanynda saňa iki sany adam duşar. Olar: „Eşekleriňiz tapyldy. Kakaň eşeklerden geçip, ‘Ogluma näme bolduka?’ diýip, seniň gaýgyňy edip otyr“ diýerler. ³Soňra ol ýerden gidersiň we Tabordaky dub agajyňyň ýanyna bararsyň. Ol ýerde sen biri üç owlak, beýlekisi üç çörek, ýene biri bolsa bir tulum şerap alyp, Beýtele, Hudaýyň ýanyna barýan üç

kişä duşarsyň. ⁴Olar saňa salam bererler we bir jübüt çörek hödür ederler; çörekleri alarsyň. ⁵Ondan gidip, Gibgadaky Hudaýyň baýryna bararsyň. Ol ýerde piliştilileriň bir bölek goşuny bardyr. Gala giren ýeriňde, seždegähden inip gelyän pygamberler toparyna duşarsyň. Olar öňlerinde arfa, deprek, tüýdük we lira çaldyryp, joşup, pygamberlik edip gelyändirler. ⁶Şondan soň Rebbiň Ruhy seniň kalbyňy eýelär; sen hem olar bilen bile joşup, pygamberlik edersiň we Rebbiň Ruhy seni bütinleý özgerder. ⁷Şol alamatlar ýerine ýetende, sen göwnüňe gelenini edip bilersiň, çünki Hudaý saňa ýardyr. ⁸Indi menden öň aşak, Gilgala in. Ýakma we salamatlyk gurbanlyklaryny bermek üçin, ol ýere men hem barjak. Ýedi gün garaşanyňdan soň, ýanyňa baryp, näme etmelidigiňi aýdaryn». ⁹Şawul Şamuweliň ýanyndan gaýtmaq üçin yzyna öwrülende, Hudaý onuň kalbyny täzeledi. Bu alamatlaryň hemmesi şol gün ýerine ýetdi. ¹⁰Gibga galasyna gelenlerinde, olar topar tutup gelyän pygamberlere duşdular. Şonda Hudaýyň Ruhy Şawulyň kalbyny eýeledi. Ol pygamberler bilen bile joşup, pygamberlik etmäge başlady. ¹¹Ony öňden tanaýanlar bu ýagdaýy görüp: «Bu Kişiň ogluna näme bolup ýörkä? Şawul hem pygamberleriň arasyndamy?» diýişdiler. ¹²Ol ýerdäkileriň biri: «Bu pygamberleriň atalary kim bolupdyrka?» diýdi. «Şawul hem pygamberleriň arasyndamy?» diýleni şondan galandyr. ¹³Şawul joşup, pygamberlik edip bolandan soň, seždegähe çykdy. ¹⁴Şawulyň daýysy: «Nirä bardyňyz?» diýip, ondan we onuň hyzmatkärinden sorady. Şawul: «Eşekleri agtardyk, ýöne olary tapyp bilmänimizden soň, Şamuweliň ýanyna gitdik» diýip jogap berdi. ¹⁵Şawulyň

daýysy: «Ol size näme diýdi?» diýip, ondan sorady. ¹⁶Şawul daýysyna: «Ol bize eşekleriň tapylandygyny anyk aýtdy» diýdi. Ýöne Şamuweliň patyşalyk babatda aýdanlaryny ol daýysyna aýtmady.

Şawul patyşa hökmünde ykrar edilýär

¹⁷Soňra Şamuwel Mispada ysraýyl halkyny Rebbiň huzuryňa çagyryp, ¹⁸şeýle diýdi: «Ysraýyl Hudaýy Reb şeýle diýýär: „Men Ysraýyly Müsürden çykardym, ony müsürlileriň we beýleki şalyklaryň penjesinden halas etdim“. ¹⁹Emma bu günki gün özüňizi zulumdan we jebir-jepadan alyp çykan Hudaýyňyzy siz ret etdiňiz. Siz: „Ýok, bize patyşa belle“ diýdiňiz. Indi tireme-tire, urugma-urug Rebbiň huzurynda hatara düzüliň». ²⁰Soňra Şamuwel ysraýyl tireleriniň ählisini ýeke-ýekeden öňe çykardy. Olardan bije boýunça benýamin tiresi saýlanyp alyndy. ²¹Soňra Şamuwel benýamin tiresini maşgalama-maşgala öňe çykardy. Olardan Matrynyň maşgalasynyň bijesi çykdy. Olardan Kişiň ogy Şawulyň bijesi çykdy, ýöne olar ony idäp tapyp bilmediler. ²²Olar: «Ol heniz bu ýere gelenokmy?» diýip, Rebden soradylar. Reb: «Ol, ine, ýükün aňyrsynda gizlendi» diýip jogap berdi. ²³Adamlar ony ol ýerden çykaryp getirdiler. Ol halkyň önünde durdy; beýlekiler onuň egnindendi. ²⁴Şamuwel halka: «Rebbiň saýlan adamyny görýäňizmi? Aramyzda şuňa taý geljegimiz ýokdur!» diýdi. Duranlaryň ählisi: «Yaşasyn patyşa!» diýip gygyryşdylar. ²⁵Soňra Şamuwel halka patyşanyň düzgünlerini we kadalaryny düşündirdi. Olary kitaba ýazyp, şol ýerde, Rebbiň huzurynda goýdy. Şondan soň Şamuwel adamlary öyli-öýüne ugratdy.

²⁶Şawul-da Gibgadaky öz öýüne gitdi; Hudaý tarapyň ýüreklerine mertlik salnan esgerler oňa ýoldaş boldular. ²⁷Käbir ýaramaz adamlar bolsa: «Şolmy indi bizi gorajak?» diýşip, oňa pisint etmediler. Olar oňa sowgat-serpaý-da etmediler, ýöne Şawul olara üns bermedi.

11-nji bap

Şawul ammonlary ýeňýär

¹Ammonlaryň şasy Nahaş aýaga galyp, Gilgatkaky Ýabeş galasyny gabawa saldy. Ýabeşiň halky Nahaş: «Biziň bilen ylalaşyk baglaş, biz saňa gul bolaly» diýdiler. ²Ammonlaryň şasy Nahaş olara: «Men siziň ähliňiziň sag gözüňizi oýup, sizi tutuş Ysraýyla wejera etmek şerti bilen ylalaşyk baglaşaryn» diýip jogap berdi. ³Ýabeşiň ýaşululary oňa: «Bize ýedi gün purýja ber; Ysraýylyň ähli ýerine çaparlar göndereli. Eger ol ýerden bize kömek eder ýaly adam tapylmasa, onda biz siziň ygtyýaryňyzda» diýdiler. ⁴Çaparlar Şawulyň ýaşayan Gibga galasyna gelip, ýagdaýy halka habar berenlerinde, halk möňňürrip aglady. ⁵Hut şol mahal Şawul örüden öküzlere alyp gelyärdi. Ol: «Näme boldy? Adamlar nämäniň ýasyny tutýarlar?» diýip sorady. Ýabeşden gelen çaparlaryň getiren habaryny oňa aýtdylar. ⁶Şawul ol sözleri eşidende, Hudaýyň Ruhy onuň kalbyny eýeledi. Şawulyň gaty gahary geldi. ⁷Ol iki sany öküzi soýup, olaryň etini dogrady. Soňra: «Kimde-kim Şawul bilen Şamuweliň yzyna düşmese, onuň-da öküzleriniň başyna şu öküzleriň günü geljekdir» diýen sözler bilen etleri çaparlar arkaly Ysraýylyň ähli ýerine iberdi. Onsoň halky Rebbiň haýbaty gurşap aldy, olar bir adam ýaly bolup ýygnyndylar. ⁸Şawul olary Bezege

ýygnyndy. Ol ýere Ysraýyldan üç ýüz müň adam, Ýahudadan otuz müň adam top landy. ⁹Olar Ýabeşden gelen çaparlara: «Ertir Gün asmana galyberende, halas boljakdyklaryny Gilgatkaky Ýabeşiň halkyna aýdyň» diýdiler. Çaparlar gelip, muny olara habar berenlerinde, ýabeşliler begendiler. ¹⁰Ýabeşliler Nahaş: «Ertir biz size boýun egeris, siz bize islän zadyňyzy edip bilersiňiz» diýip jogap berdiler. ¹¹Daňyň ümüş-tamşynda Şawul adamlary üç topara böl-di. Daň agaranda olar ammonlaryň düşelgesine aralaşdylar we Gün günortan bolýança, olary ýer bilen ýegsan etdiler. Diri galanlar dyr-pytrak bolup gaçdylar. ¹²Soňra adamlar Şamuwele: «„Şawulmy indi bize patyşa boljak“ diýenler kimler? Getiriň, biz olary öldürjek» diýdiler. ¹³Emma Şawul halka: «Bu gün hiç kim öldürilmez, çünki bu gün Ysraýyly Reb halas etdi» diýdi. ¹⁴Soňra Şamuwel olara: «Ýörüň, Gilgala gideliň-de, ol ýerde Şawulyň şalygyny tazededen tassyklalyň» diýdi. ¹⁵Şondan soň tutuş halk Gilgala gitdi. Ol ýerde olar Rebbiň huzurynda Şawuly tazededen patyşa diýip yglan etdiler we Rebbiň huzurynda salamatlyk gurbanlygyny berdiler; Şawul we ähli ysraýyllar uly toý tutdular.

12-nji bap

Şamuweliň halka soňky sözi

¹Soňra Şamuwel tutuş ysraýyl halkyna şeýle diýip ýüzlendi: «Men siziň ähli diýeniňize gulak asdym. Size patyşada belledim. ²Ine, indi size baş bolýan patyşaňyz hem bar. Men indi garradym, saç-sakgalym agardy. Ogullarym hem siziň araňyzda. Men ýaşlygymdan tä şu güne çenli size baş boldum. ³Ine, men. Rebbiň we Onuň seçip-saýlanynyň hu-

zurynda men barada şaýatlyk ediň: heý, men biriňiziň öküziňizi ýa eşegiňizi aldymmy? Heý, biriňize al saldymmy ýa biriňizi ynjytdymmy? Ýa biriňizden para alyp, onuň etmişine göz ýumdummy? Eger şeýle bolsa, meniň garşyma şaýatlyk ediň, men olary size gaýtaryp bereýin». ⁴Olar: «Sen bize al hem salmadyň, bizi ezmediňem, hiç zadymyza el-de urmadyň» diýdiler. ⁵Soňra Şamuwel olara: «Menden hiç hili nogsanlyk tapmandygyňyza bu gün Reb-de, Onuň seçip-saýlany hem şaýatdyr» diýdi. Halk: «Hawa, Ol şaýat» diýdi. ⁶Şamuwel sözüni dowam etdi: «Musany we Haruny bellän, ata-babalaryňyzy Müsürden alyp çykan Rebdir. ⁷Indi bolsa turuň, men sizi hem-de ata-babalaryňyzy halas etmek üçin Rebbiň eden ähli dogry işleri esasynda Onuň huzurynda sizi ýazgaraýyn. ⁸Ýakup Müsüre giden-de, müsürliler olary ezdiler^a, şonda siziň ata-babalaryňyz Rebbe perýat etdiler. Onsoň Reb Musa bilen Haruny iberip, olary Müsürden alyp çykdy we şu ýerde ornaşdyrdy. ⁹Ýöne siziň ata-babalaryňyz öz Hudaýyny – Rebbi unutdylar. Reb olary Hasor galasynyň şasy Ýabynyň leşgerbaşysy Siseranyň, piliştlileriň we Mowap şasynyň eline berdi; olar siziňkilere garşy uruşdylar. ¹⁰Şonda ata-babalaryňyz: „Biz günä gazandyk. Rebden ýüz öwrüp, Bagal we Aştoret butlaryna gulluk etdik. Indi bizi duşmanlarymyzyň elinden al, biz Saňa gulluk etjek“ diýip, Rebbe perýat etdiler. ¹¹Şonda Ýerubagaly, Baragy^b, Ýeftahy we Şamuweli iberip, Reb sizi ähli duşmanlaryňyzyň elinden halas etdi. Şeýdip, siz asuda durmuşa ýetdiňiz.

¹²Ammonlaryň şasy Nahaşyň üstüňize sürnüp gelýändigini göreniňizde bolsa, öz Hudaýyňyz Rebbiň şalygyndan boýun gaçyryp, menden özüňize patyşa talap etdiňiz. ¹³Saýlap-seçip, diläp alan patyşaňyz, ine, dur. Hawa, ony size Reb berdi. ¹⁴Eger siz Rebden gorkup, Oňa gulluk etseňiz, Oňa gulak asyp, Rebbiň buýrugyna garşy baş götermeseňiz, siz we size hökümdarlyk edýän patyşa Hudaýyňyz Rebbiň yzyna eýerse, tutan işiňiz oňuna bolar. ¹⁵Emma Rebbe gulak asman, Onuň buýrugyna garşy baş göterseňiz welin, ata-babalaryňyza edişi ýaly, Reb size hem jeza berer. ¹⁶Indi bolsa duran ýeriňizden gozganman, Rebbiň gözüňiziň alnynda görkezjek gudratyna tomaşa ediň. ¹⁷Häzir tomus, şeýle dälmi! Men Rebbi çagyryjak. Ol ýagş ýagdyrar hem-de gögi gümmürdeder. Şonda özüňize patyşa soramak bilen Rebbiň öňünde juda pis iş edenigiňize siz göz ýetirersiňiz». ¹⁸Soňra Şamuwel Rebbi çagyrdy; Reb şol gün ýagş ýagdyrdy we gögi gümmürdetti. Adamlar Rebden we Şamuwelden juda gorkdular. ¹⁹Olar Şamuwele şeýle diýdiler: «Öz gullaryňyň aman galmagy üçin, Hudaýyň Rebbe dileg et. Biz şu pis iş, ýagny özümize patyşa talap etmek bilen öz günämizi has-da agraldypdyrys». ²⁰Şamuwel halka şeýle diýdi: «Hawa, siz pis işlere baş goşduňyz, ýöne şonda-da gorkmaň. Rebden ýüz öwürmän-de, tutuş kalbyňyz bilen Oňa gulluk ediň. ²¹Galp hudaýlaryň yzyna düşmäň. Olar size ne peýda berer, ne-de sizi gorar, çünki olar bihuda zatlardyr. ²²Şöhratly adynyň hatyrasyna Reb Öz halkyny terk etmez, çünki Ol sizi Öz

^a 12:8 *Müsürliler olary ezdiler* – bu sözler käbir golyazmalarda ýok.

^b 12:11 *Barak* – käbir golyazmalarda *Bedan*.

halky etmekden hoşal boldy. ²³Üstesine-de, siziň üçin dileg etmegimi bes edip, Rebbiň önünde günä gazanmagymdan Rebbiň Özi saklasyn! Men size hözirli hem dogry ýol görkezjek. ²⁴Diňe Rebden gorkuň we Oňa tüýs ýürekden, wepadarlyk bilen gulluk ediň. Görüň, Ol siziň üçin nähili gudratly işleri etdi! ²⁵Öz pis hereketleriňizden el çekmeseňiz welin, patyşaňyz bilen bile ýok edilersiňiz».

13-nji bap

Şawul Rebbiň sözüne gulak asmaýar

¹Şawul patyşa bolanda otuz ýaşlarynydady. Ol Ysraýyla kyrk iki ýyl patyşalyk etdi. ²Şawul ysraýyllardan üç müň adamy saýlap aldy. Olaryň iki müňüsini ol Mikmaşda we Beýtel daglygynda öz ýanynda saklady; müňüsini bolsa ogly Ýonatan bilen benýamin topragyndaky Gibga galasynda ýerleşdirdi. Galanlaryny bolsa yzlaryna, öyli-öýüne ugratdy.

³Ýonatan piliştileriň Gebadaky goşunyny derbi-dagyn etdi. Bu habar piliştililere baryp ýetdi. Şawul: «Goý, ýewreýler eşitsinler!» diýip, mundan habardar etmek üçin, ýurduň ähli ýerinde şahdan edilen surnaý çaldyrdy. ⁴Şawulyň piliştili goşuny derbi-dagyn edendigini ysraýyllar eşidenlerinde, piliştileriň özleri bilen öjügendiklerini duýup, olar Gilgala Şawulyň ýanyna ýygmandylar.

⁵Üç müň söweş arabaly, alty müň söweş arabaly esgerleri we sansyz-sajaksyz goşun bolup, Ysraýyl bilen uruşmak üçin, piliştililer başlaryny jemlediler. Beýtaweniň gündogaryndaky Mikmaşa baryp, olar ol ýerde özlerine harby düşelge gurdular. ⁶Ysraýyllar çykgynsyz ýagdaýa düşendiklerini görenlerinde (çünki olaryň goşunlary gowy gysaja salnypdy), olaryň käsi gowaklarda,

çukurlarda, gaýalarda, mazarlarda we gurruk guýularda gizlendiler. ⁷Birnäçe ýewreý bolsa Iordan derýasyndan geçip, Gat hem-de Gilgat topragyna aralaşdy.

Şawul heniz Gilgaldady we onuň ýanyndaky goşun gorkudan ýaňa sandyraşýardy. ⁸Şamuweliň bellän möhletine görä, Şawul ýedi gün garaşdy, emma Şamuwel Gilgala gelmedi. Şawulyň ýanyndaky halk ondan çetleşip başlady. ⁹Şonda Şawul halka: «Ýakma we salamatlyk gurbanlygy üçin mal getiriň» diýdi. Şeýdip, ol ýakma gurbanlygyny berdi. ¹⁰Şawul ýakma gurbanlyk bermekligi ýañy gutardym edende, Şamuwel geldi. Garşylamak hem salamlaşmak üçin, Şawul onuň önünden çykdy. ¹¹Şamuwel oňa: «Näme iş bitirdiň?» diýdi. Şawul oňa şeýle jogap berdi: «Töweregimdäki halk menden çetleşip başlady, sen hem aýdan möhletiňde gelmediň, piliştililer bolsa Mikmaşa ýygmandylar. ¹²Onsoň men: „Indi piliştililer Gilgala, meniň üstüme dökülerler. Men bolsa Rebden medet hem dilemedim“ diýip oýlandym we ýakma gurbanlyk bermäge mejbur boldum». ¹³Şamuwel Şawula şeýle diýdi: «Akmaklyk etdiň, öz Hudaýyň Rebbiň emrini tutmadyň. Reb seniň Ysraýylyň üstünden edýän şalygyňy ömürlük ebedileşdirjekdi. ¹⁴Ýöne, ine, indi seniň şalygyň dowam etmez. Reb Öz göwnünden turýan birini tapyp, ony Öz halkyna hökümdar bellär. Çünki sen Rebbiň emrini tutmadyň». ¹⁵Soňra Şamuwel Gilgaldan benýamin topragyndaky Gibga galasyna gitdi.

Şawul öz ýanyndaky adamlary sandy; jemi alty ýüz töweregi adam çykdy. ¹⁶Şawul, onuň ogly Ýonatan we olaryň ýanyndakylaryň ählisi benýamin topragyndaky Gebada galdy. Piliştililer bolsa Mikmaşda düşelge gurupdylar. ¹⁷⁻¹⁸Piliştili hüjümçiler üç topara bölünip,

öz düşelgelerinden çykdylar. Olaryň birinji topary Şugalyň Opra ýoluna tarap, beýlekisi Beýthorona, üçünji topar bolsa çölün üsti bilen Sebogym jülgesinden serhede tarap öwrüldi.

¹⁹Ysraýyl ýurdunyň hiç bir ýerinde ýekeje-de demirçi ussa ýokdy. Sebäbi piliştiler gylyçdyr naýza ýasamaga ýewreýlere ýol bermeyärdiler. ²⁰Şoňa görä, ähli ysraýyllar azaldyr kätmenlerini, paltadyr oraklaryny eltip, piliştililere çarhladardylar. ²¹Azal we kätmen çarhlatmagyň nyrhy bir ýarym mysгал күмşe, paltadyr orak çarhlatmagyň nyrhy bolsa bir mysгал^a күмşe barabardy. ²²Şol sebäpli uruş wagtynda Şawul bilen Ýonatanyň adamlarynyň elinde ne gylyç, ne-de naýza bardy. Bu ýaraglar diňe Şawul bilen onuň ogly Ýonatanda bardy.

²³Şol arada piliştili goşunyň öňdäki bölümi Mikmaş geçelgesine gitdi.

14-nji bap

Ýonatanyň edermenligi

¹Bir gün Şawulyň ogly Ýonatan öz ýaragyny göterýän nökerine: «Ýör, ol tarapdaky piliştileriň öňdäki bölüminiň üstüne gideli» diýdi. Ýöne ol muny kakasy Şawula aýtmady. ²Şawul şol wagt Gibganyň golaýynda ýerleşýän Migrondaky nar agajynyň aşagynda otyrdy. Onuň ýanyndaky goşunyň jemi alty ýüz adama golaýdy. ³Efot geýnip gezýän Ahyýa hem şu ýerdedi. Ol Ikabodyň dogany bolan Ahytubyň ogludy. Ika bot Pinehasyň ogly, Rebbiň Şilodaky ruhanasy Eliýiň agtygydy.

Ýonatanyň gidenini häzir hiç kim bilmeýärdi. ⁴Piliştili goşunyň öňdäki

bölümüne barmak üçin, Ýonatan Boses hem Sene atly iki sany uçut gaýanyň arasynda ýerleşýän geçelgeden geçmelidi. ⁵Gaýalaryň demirgazykdakysy Mikmaşa, günortadakysy bolsa Geba tarap bakyp durdy. ⁶Ýonatan öz ýaraglaryny göterýän nökerine şeýle diýdi: «Ýör, şol sünnetsizleriň üstüne gideli. Belki, Reb biziň işimizi oňuna eder. Çünki köpün elinden ýa-da azyň elinden halas etmäge Reb üçin hiç hili kynçylyk ýokdur». ⁷Ýaragçy nöker Ýonatana: «Gözel göwnüň, ýör. Men seniň bilen; seniň islegiň – meniň islegim» diýdi. ⁸Soňra Ýonatan oňa şeýle diýdi: «Golaýrak baraly-da, olara görneli. ⁹Eger olar: „Ýanyňyza barýançak garaşyň“ diýseler, biz şol duran ýerimizde durarys, olara golaýlaşmarys. ¹⁰Ýöne olar: „Bäri geliň“ diýärseler, onda olaryň ýanyna bararys. Çünki bu olary Rebbiň biziň elimize berendigini görkezýän bir alamat bolar». ¹¹Şeýdip, olaryň ikisi-de piliştililere göründiler. Piliştililer olary görüp: «Serediň! Ýewreýler gizlenen garymlaryndan çykyp başladylar» diýip seslendiler. ¹²Soňra Ýonatan bilen onuň ýaragçy nökerine piliştililer: «Bäri geliň, size aýtjak zadymyz bar» diýip gygyrdylar. Ýonatan öz ýaragçy nökerine: «Yzym bilen çykyber. Çünki Reb olary Ysraýylyň eline berdi» diýdi. ¹³Ýonatan dyrmaşyp, ýokary çykdy. Ýaragçy nökeri-de onuň zyndady. Piliştililer Ýonatanyň önünde durup bilmän ýykylyardylar, ýaragçy nöker bolsa yzdan olary gyryp barýardy. ¹⁴Birinji söweş jeňinde Ýonatan bilen onuň ýaragçy nökeri her ýüz ädimden birbada ýigrimi töweregi adamy gyrdy. ¹⁵Düşelgedäkileri, meýdandakylary,

^a 13:21 *Bir ýarym mysгал... bir mysгал* – ýewreýçe *bir pim... üçden bir şekel*. Bir pim 8 gr, üçden bir şekel 4 gr deňdir.

ähli halky aýylganç gorky gaplap aldy. Bölümdäkiler, hatda hüjümçiler gorkudan ýaňa sandyraşdylar, ýer titredi we Rebden gelen güýçli gorky gaplap aldy.

Piliştiler ýenilýärler

¹⁶Şawulyň benýamin topragyndaky Gibga galasynda goýan gözegçileri piliştileriň düşelgesinde turan başagaýlygy gördüler. ¹⁷Şawul öz ýanyndakylara: «Adamlary sanaň-da, kimiň ýokdugyny anyklaň» diýdi. Olar görseler, Ýonatan bilen onuň ýaragçy nökeri bu ýerde ýok eken. ¹⁸Şawul Ahyýa ruhana: «Hudaýyň sandygyny getir» diýdi. Çünki Hudaýyň sandygy şol gün ysraýyllaryň ýanyndady.

¹⁹Şawulyň ruhany bilen gepeleşip duran wagtyňa çenli piliştileriň düşelgesinde dowam edýän başagaýlyk ýetjek derejesine ýetipdi. Şoňa görä Şawul ruhana: «Äht sandygyndan eliňi aýyr» diýdi. ²⁰Soňra Şawul we onuň adamlary toplanyşyp gitdiler-de, piliştiler bilen garpyşdylar. Çendenaşa aljyraňňylyga düşen piliştiler biri-birlerine gylyç salýardylar. ²¹Öň piliştileriň tarapyna geçip, olar bilen bile olaryň düşelgesine gelen ýewreýler hem Şawul bilen Ýonatanýň ýanyndaky ysraýyllara goşuldylar. ²²Piliştileriň gaçanyny eşidip, Efraýym daglygynda gizlenen ysraýyllar hem söweş meýdanynda olaryň söbügine mündüler. ²³Şeýdip, ol gün Reb Ysraýyla ýeňiş getirdi.

Söweş Beýtawene geçdi we Şawulyň ýanyndaky goşun hemmesi bile on müň adama golaýdy. Söweş Efraýym daglygyna ýaýrady.

Ýonatan bal iýýär

²⁴Ol gün ysraýyllarda ysgyn-mydar galmandy, çünki Şawul: «Agsama çenli, men tä duşmanlarymdan arymy

alýançam, duz dadana nälet bolsun» diýip, adamlara ant içiripdi. Şonuň üçin hem goşundan bir adam hem duz datmandy. ²⁵Tutuş goşun arynyň öýjüklilerinden doly bir ýeriň üstünden bardy. Ýeriň ýüzi baldan doludy. ²⁶Öýjüklärinden bal akyp durandygyny görseler-de, urşujylaryň hiç biri ondan dadaýyn diýmedi, çünki olar öz içen antlaryndan gorkýardylar. ²⁷Kakasyň halka ant içirendiginden Ýonatan bihabardy. Ol elindäki hasasynyň ujuny bala batyryp, agzyna ýetirende, onuň gözleri ýalpyldap gitdi. ²⁸Şol wagt adamlardan biri: «„Şu gün duz dadana nälet bolsun“ diýip, kakaň halka berk ant içirdi. Şol sebäpli-de halkda ysgyn-mydar galmady» diýdi. ²⁹Ýonatan şeýle diýdi: «Kakamyň beýtmesi goşuna sütem etmek bolýar. Serediň, gözüm ýiteläýendir, sebäbi men şu baldan azajyk dadyp gördüm. ³⁰Eger-de häzir halk duşmanlardan alnan oljadan doýýança iýsedi, onda nähili gowy bolardy; olar, gör näçe piliştilni gyrardylar». ³¹Mikmaşdan Aýalona çenli bolan aralykda şol gün ysraýyllar piliştilere zarba urdular. Halkda ysgyn-mydar galmandy. ³²Ahyry, halaýyk ele salnan oljalaryň üstüne çozdy. Olar goýunlaryň, öküzlerdir sygyrlaryň damagyny çalyp, ganyny akdyrman, olaryň etini gany bilen bile bişirip iýdiler. ³³«Ganly et iýip, halk Rebbiň öňünde günä gazanýar, ony bir görsene» diýip, Şawula habar berdiler. Ol: «Siz haýynlyk etdiňiz. Indi meniň ýanyma uly bir daşy togalap getirriň» diýdi. ³⁴Soňra: «Halkyň arasyna baryň-da, olara aýdyň, goý, her kim öz öküzini ýa-da goýnuny getirsin-de, şu ýerde soýup iýsin. Ganly et iýip, Rebbiň öňünde günä gazanmasynlar» diýip, Şawul sözünüň üstüni ýetirdi. Şoňa görä şol gije her kim öz öküzini getirip, şol

ýerde soýdy. ³⁵Şawul ol ýerde Rebbe bir gurbanlyk sypasyny ýasady. Bu onuň Rebbe ýasan ilkinji gurbanlyk sypasydy.

³⁶Soňra Şawul: «Şu gije piliştileriň üstüne çozalyň-da, daňa çenli olaryň mallaryny talalyň. Olaryň biri-de biziň elimizden aman sypmasyn» diýdi. Adamlary oňa: «Gözel göwnüň» diýdiler. Emma ruhany: «Geliň, ilki Hudaýa sala salalyň» diýdi. ³⁷«Piliştileriň zyndan kowaynmy? Olary Sen Ysraýylyň eline berersiňmi?» diýip, Şawul Hudaýa ýüzlendi. Emma Hudaý ol gün oňa jogap bermedi. ³⁸Soňra Şawul şeýle diýdi: «Eý, halkyň baştutanlary, ähliňiz şu ýere ýygnanyň. Bu günäniň nähili gazanylandygyny anyklalyň. ³⁹Ysraýyly halas edýän Rebden ant içýäriň, öz oglum Ýonatan günäkär bolsa-da, ol ölmelidir». Emma tutuş halkyň içinden hiç kim oňa jogap bermedi. ⁴⁰Soňra ol ysraýyllaryň ählisine ýüzlenip: «Siz bir tarapda, oglum Ýonatan ikimiz hem beýleki tarapda duraly» diýdi. Adamlar Şawula: «Gözel göwnüň» diýdiler. ⁴¹Soňra Şawul: «Eý, Ysraýyl Hudaýy Reb! Näme üçin Sen bu gün Öz guluňa jogap bermeýärsiň? Eger oglum Ýonatan ikimiziň birden birimiz ýazykly bolsak, onda Urymy ber, eger-de Öz halkyň Ysraýyl günäkär bolsa, onda Tummymy ber, ýa Ysraýyl Hudaýy Reb^a» diýdi. Şeýlelikde, gurra taşlanyldy. Gurra Şawul bilen onuň ogly Ýonatana düşdi, halk bolsa bigünä bolup çykdy. ⁴²Soňra Şawul: «Maňa we oglum Ýonatan ikimize gurra taşlaň» diýdi. Bu gezek gurra Ýonatana düşdi. ⁴³Şawul Ýonatana: «Hany, aýt, näme etdiň?» diýdi.

Ýonatan oňa: «Elimdäki hasamyň ujuny bala batyrdym-da, baldan dadyp gördüm. Näme, indi men ölämelimi?» diýdi. ⁴⁴Şawul Ýonatana: «Eger men seni öldürmesem, onda Hudaý meniň özümi öldürer, hatda ondan betelerini görkez» diýdi. ⁴⁵Şondan soň halk: «Ýonatan öldürjekmi? Ysraýyly şu beýik ýeňşe ýetireni öldürmekçimi?! Başa barmaz! Rebden ant içýäris, Ýonatana barmagyňam batyrmasyň. Çünki bu gün ol Hudaýyň ýardam bermegi bilen söweşdi» diýip, Şawula garşylyk görkezdiler. Şeýdip, halk Ýonatanýň başyny ölümden gutardy. ⁴⁶Şundan soň Şawul piliştileriň zyndan kowalamakdan el çekdi; piliştiler öz ýerlerine dolandylar.

Şawulyň hökümdarlygy

⁴⁷Ysraýyla şa bolandan soň, Şawul töweregindäki duşmanlarynyň ählisine: mowap, ammon, edom halklaryna, Soba şalaryna we piliştilere garşy uruşlar alyp bardy. Baran ýerinde-de, ol ýeňiş gazandy^b. ⁴⁸Mertlerçe söweşip, amalekleri gyrdy, ysraýyly talaňçylaryň howpundan dyndardy.

⁴⁹Ýonatan, Ýişwi we Malkyşuwa Şawulyň ogullarydy. Onuň iki gyzynyň ulusynyň ady Merap, kiçisiniň ady bolsa Mikaldy. ⁵⁰Ahymagasyň gyzy Ahynogam Şawulyň aýalydy. Agasy Neriň ogly Abner onuň goşunbaşysydy. ⁵¹Şawulyň kakasy Kiş bilen Abneriň kakasy Ner Abyýeliň ogullarydy.

⁵²Şawul ömürboýy piliştileriň garşysyna ýowuz uruşlar alyp bardy. Ol nirede gujurly ýa batyr ýigit görse, ony öz ýanyna çekerdi.

^a 14:41 *Eý, Ysraýylyň Hudaýy Reb... ýa Ysraýylyň Hudaýy Reb* – bu sözlemleriň deregine käbir golýazmalarda *Eý, Ysraýylyň Hudaýy Reb! Maňa dogry çözügüni ber* diýen sözler bar.

^b 14:47 *Ýeňiş gazandy* – käbir golýazmalarda *pislik etdi*.

15-nji bab

Şawul amalekleri derbi-dagyn edýär

¹Şamuwel Şawula şeýle diýdi: «Reb Öz halky ysraýyla patyşa bellemek üçin meni seniň ýanyňa iberdi. Indi sen Rebbiň sözüne gulak as. ²Hökmürowan Reb şeýle diýýär: „Men amalekleri jezalandyrdyjak, çünki olar ysraýyllar Müsürden gelyärkäler, ýolda olara garşy boldular. ³Indi, bar, amalekleri gyr, olaryň ähli emlägini bütinleý ýok et. Olary diri galdyрма. Aýal-erkeginiň, çaga-çugasyň, mal-garadyr dowarlarynyň, düýedir eşekleriniň baryny gyr“». ⁴Şundan soň Şawul öz urşujylaryny Telaýym galasyna toplap, olaryň sanyny aldy; iki ýüz müň pyýada goşunyň daşyndan Ýahudadanda on müň esger bardy. ⁵Soňra Şawul amalekleriň galasyna gelip, çeşmäniň boýunda bukulyp ýatdy. ⁶Şawul keýnlere: «Amalekler bilen bile paýhynlanasyňyz gelmeýän bolsa, ol ýerden çykyň; ysraýyl halky Müsürden çykyp gaýdanda, siz oňa ýardam edipdiňiz» diýip habar ýollady. Şunlukda, keýnler ol ýerden çykdylar.

⁷Şawul Hawyladan Müsüriň gündogaryndaky Şura çenli bolan aralykda amalekleri derbi-dagyn etdi. ⁸Olar amalek patyşasy Agagy diri ele saldylar, halky bolsa gylyçdan geçirip, bütinleý ýok etdiler. ⁹Ýöne olar Agagy we goýunlardy öküzlere, бага bakylan mallary, guzularyň semizlerini mahlasý, gowy zatlary diri galdyrdylyr we olary bütinleý ýok etmediler. Olar diňe derde ýaramajak zatlary bütinleý ýok etdiler.

Reb Şawuly ret edýär

¹⁰⁻¹¹Rebbiň Şamuwele: «Şawuly patyşa edendigime ökünýäriň, çünki ol Mendən ýüz öwürdi, buýruklarymy ýerine

ýetirmedi» diýen sözi aýan boldy. Bu Şamuweliň gaharyny getirdi. Ol bütin gijäni Rebbe perýat edip geçirdi. ¹²Şamuwel daň bilen turup, Şawulyň gözlegine çykdy. «Şawul Karmel galasyna gidip, ol ýerde özüne ýadygärlik oturtdy, soňra bolsa Gilgala gitdi» diýip, Şamuwele habar berdiler. ¹³Şamuwel Şawulyň ýanyna baranda, Şawul oňa: «Reb saňa ýar bolsun! Men Rebbiň emrini berjaý etdim» diýdi. ¹⁴Şamuwel oňa: «Onda bu goýunlaryň mälemesidir öküzlereň molamasy näme?» diýdi. ¹⁵Şawul oňa: «Adamlar bulary amaleklerden getirdiler. Halk semiz goýunlardy öküzlere seniň Hudaýyň Rebbe gurbanlyk bermek üçin diri goýdular, galanlaryny bütinleý ýok edip taşladyk» diýip jogap berdi. ¹⁶Soňra Şamuwel Şawula: «Besdir! Men saňa Rebbiň öten agşamky maňa diýen zadyny aýdyp berjek» diýdi. Şawul oňa: «Aýt» diýdi. ¹⁷Şamuwel oňa şeýle diýdi: «Özüňi ähmiýetsiz kiçi saýsaň-da, sen ysraýyl tileriniň kethudasy dälmi eýsem? Reb seni Ysraýylyň üstünden şalyk sürmäge saýlady. ¹⁸Reb seni ýola salyp: „Bar, şol günälileri – amalekleri gyryp, bütinleý ýok edýänçäň, olara garşy uruş“ diýipdi. ¹⁹Näme üçin sen Rebbiň sözüne gulak asmadyň? Näme üçin sen olja kowalaşyp, Rebbiň ýigrenýän işlerini etdiň?» ²⁰Şawul oňa şeýle jogap berdi: «Men Rebbiň sözüne gulak asdym. Men Rebbiň aýdan ýerine gitdim; amalekleriň patyşasy Agagy tutup getirdim, olaryň özlerini bolsa gyryp, bütinleý ýok etdim. ²¹Emma meniň adamlarym oljadan ýok edilmeli goýunlardy öküzlereň in semizlerini öldürmegiň deregine, olary Gilgaldada seniň Hudaýyň Rebbe gurbanlyk bermek üçin şu ýere getiripdirler». ²²Şamuwel şeýle diýdi: «Rebbe ýakma gurbanlyklardy sadakalar bereniň bilen,

Onuň Özüne boýun egilişindäki
ýaly göwni galkynarmyka?
Çünki boýun egmeklik
gurbanlykdan,
gulak asmaklyk goçuň
ýagyndan has belentdir.

²³ Çünki topalaň palçylyga barabar
günädir.

Tekepberlik şere we
butparazçylyga barabardyr.

Rebbiň sözünü ret edendigiň üçin
Reb hem seniň patyşa
bolmaklygyňy ret etdi».

²⁴ Şawul Şamuwele şeýle jogap berdi:
«Men günä gazandym, çünki men Reb-
biň buýrugyny ýerine ýetirmedim, seniň
sözünü tutmadym. Sebäbi men halkdan
gorkup, halkyň diýeni bilen boldum.

²⁵ Emma indi ýalbarýaryn, günämi öt.
Rebbe sežde ederim ýaly, meniň bilen
bile git». ²⁶ Şamuwel Şawula şeýle diýdi:
«Seniň bilen gitmerin, çünki sen Rebbiň
sözünü ret etdiň, Reb hem seniň Ysraýyla
patyşa bolmaklygyňy ret etdi». ²⁷ Şamu-
wel gitmekçi bolup öwrülende, Şawul
onuň donunyň synyndan ýapypşdy, don
ýyrtyldy. ²⁸ Şamuwel oňa şeýle diýdi:
«Reb bu gün Ysraýyl patyşalygyny se-
niň eliňden ýyrtyp alyp, saňa görä has
gowurak başga birine berdi. ²⁹ Şeýle
hem, Ysraýyl Şöhraty ýalan sözlemez
ýa-da pikirini üýtgetmez. Çünki Ol
pikirini üýtgeder ýaly ynsan dälendir».

³⁰ Soňra Şawul Şamuwele: «Men günä
gazandym. Ýöne halkymyň ýaşulula-
rynyň öňünde we Ysraýylyň arasynda
meni ryswa etme. Hudaýyň Rebbe sežde
etmegim üçin, gaýdanyňda bile gide-
li» diýdi. ³¹ Şunlukda, Şamuwel yzyna
Şawul bilen bile gaýtdy; Şawul Reb-
be sežde etdi. ³² Soňra Şamuwel şeýle
diýdi: «Amalekleriň patyşasy Agagy
meniň ýanyma alyp geliň». Agak onuň

ýanyna göwnühoş halda geldi. Agak öz
ýanyndan «ölüm howpy sowuldy» diýip
oýlandy. ³³ Şamuwel oňa: «Seniň gyljyň
aýallary öz çagalaryndan mahrum etdi.
Seniň öz ejeň hem, goý, şol aýallar ýaly
perzendinden mahrum bolsun» diýdi
we Agagy Gilgaldada Rebbiň huzurynda
kerçäp taşlady. ³⁴ Soňra Şamuwel Rama,
Şawul bolsa öz Gibgadaky öýüne gitdi.
³⁵ Şondan soň Şamuwel ömri ötyňänçä
Şawuly gaýdyp ýeke gezek görmese-de,
onuň derdini çekip gezdi. Reb Şawuly
Ysraýyla patyşa edendigine ökümdi.

16-njy bap

Dawut patyşalyga bellenýär

¹ Reb Şamuwele şeýle diýdi: «Sen ha-
çana çenli Şawulyň derdini çekip ýörjek?
Men onuň Ysraýylyň üstünden patyşalyk
etmegini ret etdim! Hany bol, küýzäni
ýagdan doldur-da, ýola düş. Men seni
beýtullahamly Ýyşaýyň ýanyna iberjek,
çünki Men onuň ogullarynyň arasyn-
dan birini Özüm üçin patyşa saýladym».

² Şamuwel: «Men nädip gideýin? Eger
Şawul eşiðäýse, ol meni öldürer» diýdi.
Reb oňa şeýle diýdi: «Ýanyňa bir göle
al-da, „Men Rebbe gurbanlyk bermäge
geldim“ diý. ³ Ýyşaýy gurbanlyga çagyry.
Meniň üçin onuň haýsy oglunyň başyna
ýag guýmalydygyňy soň Özüm saňa gör-
kezerin». ⁴ Şamuwel Rebbiň buýrugyny
ýerine ýetirdi; ol Beýtullahama geldi.
Galanyň ýaşullary sandyraşyp, onuň
ýanyna geldiler-de: «Eýgilikmi?» diýdiler.
⁵ Şamuwel: «Eýgilik. Rebbe gurbanlyk
bermek üçin geldim. Iniňizi tämizläň-de,
meniň bilen gurbanlyga baryň» diýdi.
Soňra ol Ýyşaý bilen onuň ogullaryny
tämizläp, mukaddes etdi we olary gur-
banlyga çagyrdy. ⁶ Olar gelenlerinde,
Şamuwel Eliýaby gördi we ol «Rebbiň

seçip-saýlanynyň Onuň huzuryňa gelen-digine şek ýok» diýip pikir etdi. ⁷Emma Reb Şamuwele: «Onuň daş keşbine ýa-da uzyn boýuna garama, çünki Men ony ret etdim. Sebäbi Rebbiň garaşy adamyňky ýaly däl. Adam daş keşbe seredýär, emma Reb kalba seredýär» diýdi. ⁸Soňra Ýyşay Abynadaby çagyryp, ony Şamuweliň alnyndan geçirdi. Şamuwel: «Reb muny-da saýlamady» diýdi. ⁹Soňra Ýyşay Şamuweliň önünden Şammany geçirdi. Ol: «Reb muny-da saýlamady» diýdi. ¹⁰Ýyşay ýedi oglunyň ýedisini-de şeýdip, Şamuweliň önünden geçirdi. Şamuwel Ýyşaya: «Reb bularyň hiç birini-de saýlamady» diýdi. ¹¹Soňra ol Ýyşaydan: «Ogullaryň hemmesi şularymy?» diýip sorady. Ýyşay: «Ýene körpesi-de bar, ol goýun bakyp ýör» diýip jogap berdi. Şamuwel Ýyşaya: «Ony getirt, çünki ol bu ýere özi gelyänçä, biz dyz epmeris» diýdi. ¹²Ýyşay ony getirtti. Ol gyzylmeňzdi, görmegeýdi, gözleri owadandy. Reb: «Bu şol, tur, onuň başyna ýag guýup saýla» diýdi. ¹³Soňra Şamuwel Dawudyň agalarynyň önünde ýagly küýzäni alyp, onuň üstünden ýag guýdy. Şol günden beýläk Rebbiň Ruhy Dawudyň kalbyny eýeläp başlady. Şamuwel bolsa Rama gitti.

¹⁴Rebbiň Ruhy Şawuldan aýryldy. Reb tarapyndan iberilen jyn-arwah ony gorkuzardy. ¹⁵Hyzmatkärleri Şawula şeýle diýdiler: «Görýäňizmi, Reb tarapyndan iberilen jyn-arwah sizi gorkuzýar. ¹⁶Jenabymyz huzuryndaky hyzmatkärlerine lira çalmaga ussat adamyň gözlegine çykmagy buýursa, Reb tarapyndan iberilen jyn-arwah siziň üstüňize inende, ol çalardy, siz bolsa gutulardyňyz». ¹⁷Şawul hyzmatkärlerine: «Ussat sazanda tapyň-da, ony ýanyma alyp geliň» diýdi. ¹⁸Olaryň biri:

«Ýogsa-da, men beýtullahamly Ýyşayyň bir ogluny gördüm. Saza ussat, batyr ýigit, gaýduwsyz urşujy, dilewar hem görmegeý. Reb hem onuň bilen» diýdi. ¹⁹Şoňa görä, Şawul Ýyşaya: «Goýun bakyp ýören ogluň Dawudy meniň ýanyma iber» diýen habar bilen çapar ýollady. ²⁰Ýyşay ogy Dawudy Şawulyň ýanyna iberende, onuň ýany bilen bir eşege çörek, bir tulum şerap hem-de bir owlak ýükläp iberdi. ²¹Dawut Şawulyň ýanyna gelip, oňa hyzmataurdy. Şawul Dawudy juda gowy gördi we ony özüniň ýaragçy nökeri etdi. ²²Şawul Ýyşaya: «Dawudyň meniň hyzmatymda galmagyna ygtyýar et, ol meniň göwnümden turdy» diýip, habar ýollady. ²³Reb tarapyndan iberilen jyn-arwah Şawulyň üstüne inen wagty, Dawut lirasyny alyp çalardy, şonda jyn-arwah ondan el çekerdi we Şawul gutulyp ynjalardy.

17-nji bap

Jalut ysraýyllara gyjالات berýär

¹Uruşmak üçin goşunlaryny jemläň piliştililer Ýahudanyň Soko galasyna toplandylar we Soko bilen Azekanyň aralygyndaky Epesdammym galasynda düşelge gurdular. ²Şawul bilen ysraýyllar hem toplandylar. Olar Ela jülgesinde düşelge gurdular we piliştililer bilen uruşmak üçin, sap-sap bolup durdular. ³Piliştililer bir depede, ysraýyllar bolsa beýleki tarapdaky depede ornaşdylar. Olaryň aralarynda jülge bardy. ⁴Piliştilileriň düşelgesinden Gat galasyndan Jalut atly bir pälwan öňe çykdy. Onuň boýy alty tirsek bir garyşdy. ⁵Başynda bürünç tuwulga, egninde bolsa teňneli sowut bardy. Sowudyň agramy üç batman ^a bürünje barabardy. ⁶Aýaklary

^a 17:5 *Üç batman* – ýewreýçe *bäş müň şekel*. Bu takm. 57 kg deňdir.

bürünç dyzbentlidi, egnine bürünç naýza asylgydy. ⁷Naýzasynyň sapy pürs agajy ýalydy; naýzasynyň tygynyň agramy on ýedi gadak ^a demre barabardy. Öňünde-de galkançy nökeri bardy. ⁸Jalut aýak çekdi-de, ysraýyl goşunyna tarap şeýle diýip gygyrdy: «Näme üçin nyzama durup, söweşe çykdyňyz? Men piliştili, siz bolsa Şawulyň gullary. Şeýle dälmi? Araňyzdan birini saýlap seçiň, goý, ol meniň ýanyma gelsin. ⁹Eger ol meniň bilen tutluşyp, meni öldürüp bilse, biz size gul bolarys. Ýöne men üstün çykyp, ony öldüräýsem, onda siz bize gul bolup, gullugymyzda durarsyňyz». ¹⁰Piliştili: «Men bu gün ysraýyl goşunyna gyjalat berýärim. Meniň bilen tutluşar ýaly adam beriň» diýdi. ¹¹Piliştiliniň bu sözlerini eşidende, Şawuly we ähli ysraýyllary aljyraňnylyk hem gorky gaplap aldy.

Dawut Şawulyň düşelgesinde

¹²Dawut Ýahudanyň Beýtullaham galasyndan efratly Ýyşay diýen adamyň ogludy. Ýyşayyň sekiz ogly bardy. Şawulyň döwründe Ýyşay eýýäm garrap, ýaşy birçene baran adamdy. ¹³Ýyşayyň uly üç ogly Şawul bilen bile söweşe gidipdi. Ol üçüsiniň iň ulusynyň ady Eliýap, ikinjisiniň ady Abynadap, üçünjisiniň ady bolsa Şammady. ¹⁴Dawut iň kiçileridi; uly üç ogul Şawulyň ýanynda. ¹⁵Dawut öz kakasynyň goýunlaryny bakmak üçin, Şawulyň ýanyndan käwagt Beýtullahama gelip-giderdi.

¹⁶Ol piliştili kyrk günläp irden hem aşsam orta çykyp, özüni görkezdi.

¹⁷Bir gün Ýyşay ogly Dawuda şeýle diýdi: «Bir batman gowurga bilen, ine, şu on sany çöregi al-da, derrew düşelgedäki doganlaryňa äkit. ¹⁸Bu on

bölek peýniri bolsa olaryň münbaşy-syna ber. Agalaryňyň hal-ahwalyndan habar al-da, olardan bir nyşan getir». ¹⁹Şol wagt Şawul, Dawudyň doganlary we ähli ysraýyllar Ela jülgesinde piliştililer bilen söweşiň ýördüler. ²⁰Dawut irden turup, goýunlary sakça tabşyrdy. Ýyşayyň tabşyryşy ýaly, azyklary alyp ýola düşdi. Dawut düşelgä gelende, goşun gykylyklap, söweş meýdanyna tarap barýardy. ²¹Ysraýyllar hem-de piliştililer söweşmek üçin sap-sap bolup, ýüzbe-ýüz durdular. ²²Dawut zatlaryny sakça tabşyrdy-da, goşuna tarap ylgady. Agalarynyň ýanyna baryp, olar bilen salamlaşdy. ²³Dawut agalary bilen gepleşip durka, ine, birden Gatdan piliştili Jalut pälwan goşunyň içinden çykdy-da, şol öňki sözlerini gaýtalady. Onuň aýdanlaryny Dawut eşitdi. ²⁴Jaludy görenlerinde, ähli ysraýyllar gorkularyna gaçdylar. ²⁵Ysraýyllar: «Bu öňe çykyp durany görýäňizmi? Ol Ysraýyla gyjalat bermek üçin çykýar. Şony öldürene patyşa ummasyz baýlyk bilen birlikde gyzyny-da berjek, maşgalasyny bolsa Ysraýylda salgytdan boşatjak» diýişdiler. ²⁶Dawut ýanyndakylardan: «Bu piliştilini öldürip, Ysraýyly şu aýypdan dyndarana näme ediljek diýdiňiz? Diri Hudaýyň goşunyna gyjalat berer ýaly, bu sünnetsiz kim bolupdyr?» diýip sorady. ²⁷Adamlar oňa: «Hawa, ony öldürene şeýle ediljek» diýip, öňki jogaby berdiler. ²⁸Dawudyň adamlar bilen gepleşip duranyny görüp, gazaba münen iň uly agasy Eliýap oňa şeýle diýdi: «Seniň aşakda näme işiň bar? Çöldäki ojagaz goýunlaryňy kim taşlap gaýtdyň? Gadem hem gara ýüreg-ä sen. Söweşe tomaşa etmäge gelensiň sen». ²⁹Dawut oňa: «Meniň

^a 17:7 *On ýedi gadak* – şewreýçe *alty ýüz şekel*. Bu takm. 7 kg deňdir.

eden zadym näme? Men indi geplemelem dälmi?» diýdi. ³⁰Ol beýlesine öwrüldi-de, ýene-de öňki sözlerini gaýtalady. Adamlar hem oňa öňki jogaby berdiler. ³¹Dawudyň aýdanlaryny eşidenler muny Şawula ýetirdiler. Şawul ony getirdi. ³²Dawut Şawula: «Şol zerarly ýeke adama özüni horlamasyn. Guluň gidip, ol piliştlili bilen urşar» diýdi. ³³Şawul Dawuda: «Bu piliştliniň garşysyna sen çykyp bilmersiň, sebäbi sen entek ýaş. Ol bolsa ýaşlygyndan bäri urşup ýören adam» diýdi. ³⁴Emma Dawut Şawula şeýle diýdi: «Men guluň öz kakamyň goýunlaryny bakardym. Ýolbars ýa-da aýy gelip, sürüden bir guzyny alaýsa, ³⁵men onuň yzyndan ýeterdim-de, ony öldürüp, guzyny agzyndan alardym. Bardy-geldi ol maňa topulaýsa, sakgalyndan tutardym-da, ony urup öldürerdim. ³⁶Guluň ýolbars-da, aýy-da öldürüp gördi. Bu sünnetsiz piliştlili hem şolaryň gününe düşer, çünki ol diri Hudaýyň goşunyňa gyjalat berdi». ³⁷Dawut sözünü dowam edip: «Meni ýolbarsdyr aýynyň penjesinden halas eden Reb şu piliştliniň elinden hem halas eder» diýdi. Şawul Dawuda: «Bar, Reb saňa ýar bolsun!» diýdi. ³⁸Soňra Şawul öz ýaraglaryny Dawuda dakdy, başyna öz bürünç tuwulgasy, egnine bolsa teňneli sowut geýdirdi. ³⁹Dawut ýaraglarynyň üstünden Şawulyň gyljyny biline baglady we ýörejek boldy, çünki ol bulary öň dakynyp görmändi. Onsoň Dawut Şawula: «Men bular bilen ýöräp bilemok, çünki men öň bulary dakynyp görmändim» diýdi. Şeýdip, Dawut bulary çykaryp taşlady.

Dawut Jaludy öldürýär

⁴⁰Soňra Dawut eline taýagyňy aldy we çeşmeden baş sany ýylmanak daş saýlap, torbasyna saldy. Sapanyny eline

alyp, piliştlä golaýlaşdy. ⁴¹Piliştlili hem öz öňündäki galkançysy bilen bile Dawuda golaýlap gelýärdi. ⁴²Dawuda gözi düşende, piliştlili oňa äsgermezlik bilen seretdi, çünki Dawut ýaşdy, gyzylmeňzidi hem görmegeýdi. ⁴³Piliştlili Dawuda: «Üstüme taýakly geler ýaly, men näme itmi?» diýdi-de, öz hudaýlarynyň adyndan Dawuda gargady. ⁴⁴Piliştlili ýene Dawuda: «Hany, bir gelsene, etiňi ýyrtyjy guşlar bilen wagşy haýwanlara şam edeýin» diýdi. ⁴⁵Soňra Dawut piliştlä: «Sen meniň üstüme gylyçly, naýzaly we gamaly gelýärsiň, emma men seniň üstüne seniň gyjalat beren Ysraýyl goşunyň Hudaýy Hökmürowan Rebbiň adyndan gelýärin. ⁴⁶Şu gün Reb seni meniň elime berer we men seni urup, kelläni keserin. Men bu gün piliştlilileriň ählisiniň läşini ýyrtyjy guşlardyr ýabany haýwanlara şam ederin. Şonda tutuş ýer ýüzi Ysraýylda Hudaýyň bardygyny biler. ⁴⁷Şu ähli halk Rebbiň gylyçdyr naýzaly halas etmeýändigini biler, çünki söweş Rebbiňkidir. Ol sizi biziň elimize berer». ⁴⁸Piliştlili Dawuda golaýlaşanda, Dawut ol piliştlili bilen uruşmak üçin, söweş meýdanyna tarap batly ylgap gitti. ⁴⁹Dawut elini torbasyna sokup, ondan bir daş çykardy-da, ony sapanyna salyp atyp goýberdi we piliştliniň maňlaýyndan urdy. Daş piliştliniň maňlaýyny deşdi we ol ýüzinligine ýere ýazyldy. ⁵⁰Gylyçsyz, sapan hem-de daş bilen Dawut piliştliden üstün çykyp, ony urup öldürdi. ⁵¹Soňra ol ylgap baryp, piliştliniň üstüne çykdy we onuň gyljyny gynyndan sogrup aldy-da, gylyç bilen kellesini kesip taşlady. Öz pälwanlarynyň öldürilendigini görüp, piliştliler gaçdylar. ⁵²Ysraýyllar we ýahudalar gykylyklap aýaga galdylar, olar Gata we Ekronyň derwezelerine çenli piliştlileriň yzyndan kowdular. Ýaralanan piliştliler

Gat^a we Ekron galalaryna barýan Şagaryým ýolunyň ugrunda serlip ýatyrdy. ⁵³Piliştlileriň zyndan kowga giden ysraýyllar dolanyp geldiler we olaryň düşelgesini taladylar. ⁵⁴Dawut piliştliniň kellesini alyp, Iýerusalime getirdi, onuň ýaraglaryny bolsa öz çadyrynda goýdy.

Dawut Şawulyň huzurynda

⁵⁵Dawudyň Jalut piliştli bilen uruşmaga barýanyny göreňde, Şawul öz goşunbaşysy Abnerden: «Bu ýigit kimiň ogly, Abner?» diýip sorapdy. Abner: «Patyşanyň ömri uzak bolsun, bilmedim» diýip jogap beripdi. ⁵⁶Patyşa: «Onuň kimiň ogludygyny anykla» diýipdi.

⁵⁷Dawut piliştlini öldürüp, yzyna dolanyp gelende, Abner ony Şawulyň huzurynda alyp bardy. Jalut piliştliniň kellesi hem onuň elindedi. ⁵⁸Şawul ondan: «Ýigit, sen kimiň ogly bolarsyň?» diýip sorady. Dawut: «Seniň beýtullahamly hyzmatkäriň Ýyşaýyň ogly men» diýip jogap berdi.

18-nji bap

¹Şawul bilen Dawut gepleşip boldular. Şondan soň Dawudy Şawulyň ogly Ýonatanýň sulhy aldy. Ýonatan ony janyndan hem eziz gördi. ²Şawul şol günden beýläk Dawudy öz ýanyna aldy we oňa öýüne gaýtmaga rugsat bermedi. ³Ýonatan Dawudy janyndan eziz görensoň, onuň bilen äht edişdi. ⁴Ol öz egnindäki donuny, ýaraglaryny, hatda gylyjy, ýaýydyr guşagyny-da Dawuda berdi. ⁵Dawut Şawul özüni nira iberse gitdi, baran ýerinde-de işi şowuna boldy. Netijede, Şawul ony öz goşunbaşysy edip goýdy. Mundan ähli halk-da, Şawulyň hyzmatkärleri-de hoşal boldular.

Şawul Dawuda görüplik edýär

⁶Dawut Jalut piliştlini öldürenenden soň, adamlar öýlerine gaýdyp gelyärkäler, ähli Ysraýyl galalaryndan gelen aýallar Şawul patyşany garşylamaga çykdylar. Olar deprekdir beýleki saz gurallaryny çalyp, şadyýan aýdymlar aýdýardylar, tans edýärdiler. ⁷Aýallar şatlykdan ýaña:

«Şawul müňüsini,

Dawut on müňüsini öldürdi» diýişip, aýdym aýdýardylar.

⁸Aýallaryň bu aýdýan sözi Şawula ýakmady, onuň juda gahary geldi. Ol: «Olar Dawuda on müňüsini, maňa bolsa müňüsini berýärler. Oňa indi diňe patyşa bolýmak galdy» diýdi. ⁹Şol günden beýläk Şawul Dawudy yzarlap başlady.

¹⁰Ertesi Hudaý tarapyndan iberilen jyn-arwah çaltlyk bilen Şawulyň kalbyna girdi. Ol öz öýünde arlamaga başlady. Dawut hemişekisi ýaly lira çalyp otyrdy. Şawulyň elinde naýza bardy. ¹¹«Dawudy diwara çüýläýin» diýen niýet bilen Şawul naýzany oňa tarap zyňdy. Emma Dawut iki gezek zyňlan naýzanyň önünden sowlup ýetişdi.

¹²Şawul Dawutdan gorkýardy, sebäbi Reb onuň bilendi, Şawuly bolsa Reb terk edipdi. ¹³Şoňa görä Şawul Dawudy öz janyndan aýryp, müňbaşy edip goýdy. Dawut söweşde öz goşunyna baştutanlyk edýärdi. ¹⁴Dawudyň hemişe işi rowaçdy, çünki Reb onuň bilendi. ¹⁵Onuň ähli işleriniň rowaç bolýandygyny göreňde, Şawul ondan gorkardy. ¹⁶Özlerine edenli baştutan bolup ýörensoň, tutuş Ysraýyl hem, Ýahuda hem Dawudy gowy görýärdi.

^a 17:52 Gat – käbir golýazmalarda *jülge*.

Dawut Mikala öýlenýär

¹⁷Şawul Dawuda: «Ine, meniň uly gyzym Merap. Men ony saňa berjek. Diňe meniň batyrym bolup, Rebbiň üçin mertlerçe söweşeň bolýar» diýdi. Çünki Şawul: «Goý, ol meniň elimden däl-de, piliştlileriň elinden ölsün» diýip pikir edýärdi. ¹⁸Dawut Şawula: «Patyşanyň giýewsi bolar ýaly, men kim, meniň maşgalam we Ysraýyldaky ata-babamyň nesli kim?» diýdi. ¹⁹Emma Şawulyň gyzy Merabyň Dawuda berilmeli pursady gelende, gyz oňa däl-de, meholatly Adryýele durmuşa çykaryldy. ²⁰Şondan soň Dawuda Şawulyň Mikal atly gyzy aşyk boldy. Bu barada Şawula aýdanlarynda, ol hoşal boldy. ²¹Şawul «Men ony Dawuda bererin, şeýdibem, oňa duzak guraryn. Piliştliler ondan öç alar» diýip oýlandy. Şonuň üçin ikinji gezek Şawul Dawuda: «Meniň giýewim bolmaga indi sen ikinji gezek mümkinçilik aldyň» diýdi. ²²«Patyşa senden hoşal, ähli hyzmatkärleri hem seni gowy görýär. Patyşa giýew bolmak pursadyň geldi» diýen habary assyrynylyk bilen Dawuda ýetirmekligi Şawul öz hyzmatkärlerine buýurdy. ²³Şeýlelikde, Şawulyň hyzmatkärleri patyşanyň sözlerini Dawuda ýetirdiler. Dawut olara: «Meniň ýaly ýoksul hem arzysyz adam üçin patyşa giýew bolmaklyk ýeňil işdir öýdýänizmi?» diýdi. ²⁴Dawudyň sözlerini hyzmatkärler Şawula ýetirdiler. ²⁵Soňra Şawul olara: «Onda siz Dawuda: „Ýüz sany piliştlini sünnetläp, pürçüklerini getirip, duşmanlaryndan aryny alyp berseň, patyşa senden hiç hili galyň islänok“ diýip aýdyň» diýdi. (Şeýdip, Şawul piliştlileriň eli bilen Dawutdan dynmagy ýüregine düwüpdi.) ²⁶Şawulyň adamlary onuň sözlerini Dawuda ýetirenlerinde, ol patyşa giýew boljakdygyna begendi. Heniz

bellenen gün gelip ýetmänkä, ²⁷Dawut öz adamlary bilen gidip, iki ýüz sany piliştlini öldürdi. Patyşa giýew bolmak üçin, ol olaryň pürçüklerini başbütin getirip, oňa berdi. Şondan soň gyzy Mikaly Şawul Dawuda durmuşa çykardy. ²⁸Emma Rebbiň Dawut bilen biledigine we öz gyzy Mikalyň-da oňa aşyk bolandygyna Şawul aýdyň göz ýetirdi. ²⁹Şoňa görä onuň Dawutdan gorkusy has artdy we ol Dawuda ömürbaky duşman boldy.

³⁰Piliştlili goşunbaşylar söweşe çykýardylar. Her söweşde-de Şawulyň beýleki goşunbaşylaryna garanda, Dawut has uly ýeňişler gazanýardy. Şunlukda, Dawudyň abraýy has artdy.

19-njy bab**Şawul Dawudyň kastyna çykýar**

¹Şawul öz ogly Ýonatana hem-de öz adamlaryna Dawudy öldürmegi tabşyrdy. Emma Ýonatan Dawudy juda gowy görýärdi. ²Ol Dawuda: «Kakam seni öldürmegi ýüregine düwdi. Ertir daňdan hüşgär bol; bir amatly ýer tap-da gizlen. ³Menem seniň meýdanda gizlenen ýerine bararyn we kakamyň ýanynda durup, onuň bilen sen hakda gepleşerin. Eger bir zat aňaýsam, saňa habar bererin» diýdi. ⁴Ýonatan kakasy Şawulyň ýanynda Dawudy taryplap, şeýle diýdi: «Sen öz guluň Dawuda ýamanlyk etme, çünki sen ondan hiç bir ýamanlyk görmedin; gaýtam, sen ondan haýyr gördün. ⁵Ol janyňy howp astyna salyp, Jalut piliştlili bilen söweşdi. Şonda Reb tutuş Ysraýyla beýik ýeňiş getirdi. Sen bu işleri görüp hoşal bolduň. Şu zatlardan soň nädip sen Dawuda ýamanlyk etjek? Ol bigünä ahyryn. Ony öldürmäge esas ýok». ⁶Şawul Ýonatanýň sözüne ynandy we oňa: «Onuň janyňa kast etmejekdigime Rebden ant içýärim» diýdi.

7Ýonatan Dawudy çagyryp, bu gürrüňleri oňa ýetirdi. Soňra ol Dawudy Şawulyň ýanyna alyp bardy. Şunlukda, Dawut ýene öňküsi ýaly Şawula gulluga durdy.

8Ýene söweşler başlandy. Dawut gidip, piliştiler bilen söweşdi we olary uly ýeňlişe sezewar etdi; piliştiler gaçmaga mejbur boldular. 9Bir gün Şawul eli naýzaly öz öýünde otyrdy, Dawudam oňa saz çalyş berýärdi. Birden Reb tarapyndan iberilen jyn-arwah Şawulyň üstüne indi. 10Şawul elindäki naýzasy bilen Dawudy diwara çüýlemegi ýüregine düwdi. Emma Dawut naýzanyň öňünden sowlup ýetişdi; naýza baryp, diwara çümdi. Dawut şol gije ýene-de gaçyp başyny gutardy.

11Şawul Dawudy ertir daň bilen öldürmek üçin, onuň öýüni garawullaň diýip, öz adamlaryny iberdi. Aýaly Mikal Dawuda: «Eger-de şu gije başyňy gutarmasaň, ertir seni öldürerler» diýdi. 12Soňra Mikal Dawudy penjireden çykaryp gaçyryp goýberdi. Ol gaçyp gizlendi. 13Mikal bir buty alyp, düşekde ýatyrdy; onuň başyna tüýli geçi derisini geýdirip, üstüne-de ýapynja atdy. 14Dawudy tutmak üçin, Şawulyň iberen adamlaryna Mikal: «Ol syrkawlap ýatyr» diýdi. 15Onsoň Şawul: «Dawudy öz gözüniz bilen görüp, ony düşegi bilen bile alyp geliň, men ony öldürjek» diýip, öz adamlaryny iberdi. 16Şawulyň adamlary düşekde başyna tüýli geçi derisi geýdirilen buty görendiklerini oňa habar berdiler. 17Şondan soň Şawul Mikaly çagyryp, oňa: «Näme üçin meni aldap, meniň duşmanymy gaçyryp goýberip, oňa gizlenmäge mümkinçilik berdiň?» diýdi. Mikal oňa: «„Goýbermeseň öldürerin“ diýdi» diýip jogap berdi.

18Gaçyp başyny gutaran Dawut Ramada ýaşaýan Şamuweliň ýanyna gelip, Şawulyň özüne edenleriniň baryny oňa

gürrüň berdi. Soňra Şamuwel bilen bile Naýot galasyna gidip, şol ýerde galdy. 19Dawudyň Ramadaky Naýot galasyndadygyny Şawula habar berdiler. 20Şawul Dawudy tutup getirmek üçin, öz adamlaryny iberdi. Olar Şamuweliň ýolbaşçylygynda joşup, pygamberlik edip ýören pygamberleriň toparyny gördüler. Şonda Şawulyň adamlarynyň-da üstüne Hudaýyň Ruhy indi. Şunlukda, olar hem joşup, pygamberlik etmäge başladylar. 21Şawul muny eşidip, başga adamlary iberdi, ýöne olar hem joşup, pygamberlik edýänlere goşuldylar. Şawulyň üçünji gezekki iberen adamlary-da öňküleri ýaly boldular. 22Ahyrsoňy Rama Şawulyň özi gitdi. Ol Sekudaky ullakan howdanyň ýanyna baryp: «Şamuwel bilen Dawut nirede?» diýip, şol ýerdäkilerden sorady. Olaryň biri: «Olar Ramanyň Naýot galasynda» diýip jogap berdi. 23Şawul Ramanyň Naýot galasyna tarap barýarka, onuň hem üstüne Hudaýyň Ruhy indi. Ol tä Naýota barýança ýolboýy joşup, pygamberlik edip gitdi. 24Ol hatda eşiklerini çykaryp, Şamuweliň öňünde pygamber ýaly joşdy we tutuş bir gije-gündizläp ýalaňaç süýnüp ýatdy. («Şawul hem pygamberleriň arasyndamy?» diýleni şondan galandy.)

20-nji bap

Ýonatan Dawuda kömek edýär

1Dawut Ramadaky Naýot galasyndan gaçyp gaýtdy we Ýonatanyň ýanyna gelip, oňa: «Men näme etdim? Meniň ýazygym näme? Kastyma çykar ýaly, men seniň kakaňa näme ýamanlyk etdim?» diýdi. 2Ýonatan oňa: «Aýdýanyň näme?! Sen ölmersiň. Wajyp bolsun, bolmasyn, parhy ýok, kakam menden ýaşyryn hiç zat etmeýär. Onsoň muny

näme üçin ýaşyrsyn. Ýök, beýle zat bolup bilmez» diýdi. ³Dawut hem ant içip, şeýle diýdi: «Meni sulhuň alýandygyny kakaň gaty gowy bilýär; kakaň „Muny Ýonatana eşitdirmeli däl, eger eşidäýse, ol gynanar“ diýip pikir edýär. Ýöne Rebden hem senden ant içýärim, indi men ajalyň öň ýanynda durun». ⁴Ýonatan Dawuda: «Seniň üçin islän zadyňy ederin» diýdi. ⁵Dawut Ýonatana şeýle diýdi: «Ertir Täze Aý baýramydyr. Men patyşa bilen bile nahar edinmelidirin. Ýöne sen maňa gitmäge we üçünji gün agsama çenli meýdanda gizlenmäge rugsat ber. ⁶Eger kakaň meniň ýokdugymy biläýse, onda oňa: „Dawut öz galasy Beýtullahama gitmek üçin rugsat sorap, maňa köp ýalbardy. Çünki olar tutuş urug bolup gurbanlyk berýän ekenler“ diýersiň. ⁷Eger ol „Bolýar“ diýäýse-hä, guluňa ne ýagşy, emma gaharlanaýsa, onda onuň niýetini ýamana düwenlidir. ⁸Öz guluňa wepaly bol, çünki biz mukaddes äht edişdik. Eger men ýazykly bolsam, onda meni özün öldüräý, kakaňnyň ýanyna eltip näme etjek?» ⁹Ýonatan oňa: «Aýdýanyň näme?! Kakamyň saňa ýamanlyk etjegini bilerin-de, heý, onam saňa aýtmarynmy?!» diýdi. ¹⁰Soňra Dawut: «Eger kakaň gazaba münäýse, kim ony maňa habar berer?» diýip, Ýonatan sorady. ¹¹Ýonatan Dawuda: «Ýör, meýdana çykaly» diýdi. Şeýdip, ol ikisi meýdana çykdylar. ¹²Ýonatan Dawuda: «Ýsraýyl Hudaýy Reb şaýat bolsun! Men ertir ýa-da birigün şu wagtlara çenli kakamyň niýetini biljek bolaryn. Eger sen babatda onuň niýeti düzüw bolsa, men saňa habar ýetirerin. ¹³Emma ol ýamanlyk etmegi ýüregine düwäýse, menem ony saňa ýetirmesem,

seni sag-salamat ýola salmasam, onda, goý, Reb maňa-da şony, hatda ondan-da beterini görkezsin. Reb kakama ýar bolşy ýaly, saňa-da ýar bolsun. ¹⁴⁻¹⁵Dirikäm Reb kimin maňa wepaly bol. Ölenimden soň bolsa, hatda Reb seniň ähli duşmanlaryňy ýer yüzünden ýok etse-de, meniň neslime hemişe wepaly bol». ¹⁶Şunlukda, «Dawudyň duşmanlarynyň jezasyny, goý, Rebbiň Özi bersin» diýip, Ýonatan Dawudyň kowumy bilen äht edişdi. ¹⁷Ýonatan Dawuda özüne bolan söýgüsi üçin ýene ant içirtirdi, sebäbi ol Dawudy janyndan hem eziz görýärdi. ¹⁸Soňra Ýonatan Dawuda: «Ertir Täze Aý baýramy. Seniň ýokdugyň ornuňnyň boşdugyndanam belli bolar. ¹⁹Birigün uzak ýöräp, git-de, öňki saparky gizlenen ýeriňde gizlen we daşyň ýanynda maňa garaş. ²⁰Nyşana atan ýaly edip, men şol daşa tarap üç sany peýkam ataryn. ²¹Soňra men: „Bar, oklary tap-da getir“ diýip, bir ýetginjegi ibererin. Eger men oňa: „Oklar, hanha, bu tarapynda, olary toplap getir“ diýäýsem, onda gelersiň. Rebden ant içýärim, bu seniň üçin howphatar ýok diýiligidir. ²²Emma men ýetginjege: „Oklar, hanha, aňyrrakda“ diýäýsem, onda gaçgyn, çünki bu Reb seni ýola salýar diýiligidir. ²³Biziň biri-birimiz bilen edişen ähtimize, goý, Reb ebedilik şaýat bolsun» diýdi.

²⁴Şeýdip, Dawut meýdanda gizlendi. Täze Aý baýramçylygy başlananda, patyşa gelip, saçak başyna geçdi. ²⁵Ol adatdakysy ýaly diwara golaý ýerde ornaşdy. Ýonatan onuň garşysynda oturdy^a, Abner bolsa Şawulyň gapdalynda oturdy, Dawudyň orny boş durdy. ²⁶Ol gün Şawul sesini çykarmady, çünki ol: «Oňa bir zat bolandyr. Ol haramdyr,

^a 20:25 *Oturdy* – käbir golýazmalarda *durdy*.

hawa, hakykatdan-da, ol tämiz däldir» diýip oýlandy. ²⁷Emma Täze Aý baýramynyň ertesi günü hem Dawudyň orny boşdy. Şawul ogly Ýonatan: «Ýyşaýyň ogly näme baýramçylykda düýnem, bu günem görünmedi?» diýdi. ²⁸⁻²⁹Ýonatan Şawula şeýle jogap berdi: «Dawut: „Maňa rugsat bersene. Galada biziňkiler urug bolup gurbanlyk berjekler; agam maňa gelsin diýipdir. Eger meni sylaýan bolsaň, onda rugsat ber, gidip, agalarymy göreýin“ diýip, Beýtullahama gitmek üçin özelenip ýalbardy. Şonuň üçin hem ol patyşanyň naharyna gelip bilmedi». ³⁰Muny eşiden Şawul Ýonatan gazap bilen dalady: «Wah, hyýanatkar hem azgyn aýalyň dogmasy! Özüň hem-de ýalaňaç ejeň bihaýa bolmadyk bolsaňyz, sen Ýyşaýyň ogluny dost tutunarmydyň? Käşgä, men ony bilmeyän bolsam! ³¹Ýyşaýyň ogly ýer ýüzünde diri gezip ýörse, özüňe-de, patyşalygyňa-da rahatlyk bolmaz. Häziriň özünde adam iber-de, ony meniň ýanyma getirt, onuň başy ölümlü». ³²Soňra Ýonatan kakasy Şawula: «Ol näme üçin ölmeli? Ol näme etdi?» diýdi. ³³Şol wagt Ýonatan öldürmegi ýüregine düwüp, Şawul naýzasyny oňa tarap zyňdy. Ýonatan öz kakasynyň Dawudyň janynyň kastyna ymykly çykandygyna şonda düşünişip galdy. ³⁴Ýonatan gazap bilen saçagyň başyndan turdy we kakasynyň Dawudy pisnet etmeýändigine gaty gyananyp, aýyň ikinji günü hiç zat iýmedi. ³⁵Ýanyna bir oglanjyk alyp, Dawut bilen duşuşmak üçin ol daň bilen meýdana tarap gitdi. ³⁶Ýonatan oglanjyga: «Bar, ylga, şu oky tapyp getir» diýdi. Oglanjyk ylga gitdi. Ýonatan onuň uşaşyry ýaýyny atyp goýberdi. ³⁷Oglanjyk Ýonatanýň atan okunyň düşen ýerine ýetende: «Ok aňyrrakda dälmi näme? ³⁸Bol basymrak,

eglenme» diýip, Ýonatan oglanjygyň zyznydan gygyrdy. Ol oglanjyk oklary çöpleşdirip, öz hojaýynyna getirip berdi. ³⁹Oglanjygyň hiç zatdan habary ýokdy. Muny diňe Ýonatan bilen Dawut bilýärdi. ⁴⁰Ýonatan ýaraqlaryny oglanjyga berip: «Al, şulary gala äkit» diýdi. ⁴¹Oglanjyk giden badyna Dawut günorta tarapdan peýda boldy. Ol ýüzünü ýere berip, üç gezek tagzym etdi. Soňra Ýonatan ikisi ogşaşyp aglaşdylar. Dawut has köp aglady. ⁴²Soňra Ýonatan Dawuda: «„Özümize hem-de neslimize Reb ebedilik şaýat bolsun“ diýip, ikimiz hem Rebden äht edişdik ahyryn. Bar, indi sen arkaýyn gidiber» diýdi. ⁴³Şondan soň Dawut öz ýoluna gitdi, Ýonatan bolsa gala dolandy.

21-nji bap

Dawut Şawuldan gaçýar

¹Dawut Ahymelek ruhanynyň ýanyna Nop galasyna geldi. Ahymelek gorkudan ýaňa sandyr-sandyrd edip, Dawudy garşylamaga çykdy. Ol Dawuda: «Näme üçin ýeke özüň geldiň? Näme üçin ýanyňda hiç kim ýok?» diýip sorady. ²Dawut Ahymelege: «Patyşa maňa bir ýumuş tabşyrdy. Ol: „Senden iberen bu ýumşum hakda hiç kim hiç zat bilmeli däldir“ diýdi. Şoňa görä, öz ýigitlerim bilen hem duşuşar ýaly ýer belleşdik. ³Häzir ýanyňda nämäň bar? Maňa baş sany çörek ýa-da ýanyňda başga nämäň bar bolsa ber» diýdi. ⁴Ruhany oňa: «Mende adaty çörek ýok. Mende diňe Rebbe hödür edilen çörek bar. Eger ýanyňdaky ýigitler golaýda aýala ýanaşmadyk bolsalar, siz ony iýip bilersiňiz» diýdi. ⁵Dawut ruhana şeýle jogap berdi: «Hawa, meniň, adaty, sapara gaýdanymda edişim ýaly, biz aýal bilen

ýatmadyk. Ýanymdaky ýigitler ýönekeý sapara çykanlarynda-da inlerini päk saklaýarlar. Onsoň, olaryň öz inlerini bu gezek nähili päk saklajakdyklaryny biliber!» ⁶Şundan soň ruhany Rebbe hödür edilen çöreklerden başga çörek ýokdugy üçin oňa mukaddes çörekleri berdi. Bu çörekler şol gün gyzgyn çörekler bilen çalşyrylypdy.

⁷Şawulyň çopanlarynyň başlygy edomly Döweg hem bu gün şol ýerde-di. Ol Rebbiň huzurynda dini dessurlary berjaý edýärdi. ⁸Dawut Ahymelege: «Ýanynda naýza ýa gylç ýokmy? Patyşanyň tabşyrygy juda gyssagly bolansoň, ýanyma ne gyljymy alyp ýetişdim, ne-de başga ýaragymy» diýdi. ⁹Ahemelek oňa: «Ela jülgesinde seniň elinden ölen Jalut piliştliniň gyljy şu ýerde, efodyň ýeňsesinde mata dolangy ýatyr. Eger leseň, şony alaý. Bu ýerde şondan başga ýarag ýok» diýdi. Dawut oňa: «Ondan gowy ýarag bolmaz, şony beräý» diýdi.

¹⁰Dawut Şawuldan gaçyp, şol gün Gatyň hany Akşyň ýanyna gitdi. ¹¹Akş hanyň adamlary oňa: «Bu Ysraýylyň patyşasy Dawut dälmi?

„Şawul müňüsini öldürdi,

Dawut bolsa on müňüsini“

diýşip, ol hakda aýallar aýdym aýdyp, tansam edipdiler-ä» diýdiler. ¹²Bu sözler Dawudy uly iňkise goýdy we ol Gat hany Akşdan juda gorkdy. ¹³Şeýlelikde, Dawut olaryň ýanynda öz bolşuny üýtgetdi. Olaryň ýanynda ol özüni dälilige saldy, derwezäniň gapylaryny dyrnaçaklap, olaryň ýüzünü persala etdi; sakgalyna erniniň suwuny akdyran boldy. ¹⁴Akş han adamlaryna: «Oňa bir seretseňizläň, ol däli ahryryn. Näme üçin ony meniň ýanyma getirdiňiz? ¹⁵Näme özümde däli kemterlik edýändir öýdýäňizmi? Ýa onuň däliligine tomaşa etsin diýip

getirdiňizmi? Heý, şeýle adamam bir meniň howlyma girmelimi?» diýdi.

22-nji bab

¹Dawut ol ýerden Adullam gowagyna gaçdy. Dawudyň agalary hem onuň atasynyň tutuş maşgalasy muny eşidip, onuň ýanyna geldiler. ²Ezilýänler, bergi-borja batanlar hem närazylaryň ählisi onuň ýanyna ýygnaşdylar. Şeýdip, Dawut ýanyna ýygnaň dört ýüze golaý adama baştutan boldy. ³Dawut ol ýerden Mowapdaky Mispä gitdi. Ol Mowap patyşasyna: «Hudaýyň meni näme etjegi belli bolýança, kakam bilen ejemi öz ýanyňyzda saklap bilmezmiňiz?» diýdi. ⁴Şeýdip, Dawut kakasy bilen ejesini Mowap patyşasynyň ýanyna getirdi. Dawudyň gowakda bolan döwründe olar onuň ýanynda boldular. ⁵Gat pygamber Dawuda: «Gowagy taşla, Ýahuda ýurduna git» diýdi. Şoňa görä Dawut ol ýerden çykyp, Heret tokaýyna gitdi.

Şawul Nop galasynyň ruhanylaryny öldürýär

⁶Dawudyň we onuň ýanyndakylaryň tapylandygyny Şawul eşitdi. Ol Gibgadaky bir depede, ýylgynyň aşagynda otyrdy; elinde naýzasy bardy, nökerleriniň ählisi onuň daşyny alyp durdular. ⁷Şawul ýanyndaky nökerlerine şeýle diýdi: «Eý, benýaminler – tiredeşlerim, indi gulak asyň. Ýyşayyň ogly siziň her biriňize meýdanlar, üzümçilikler berermikä, ol sizi müňbaşylar hem ýüzbaşylar edermikä? ⁸Şonuň üçin meniň garşyma dildüwüşük guradyňyzmy? Oglumyň Ýyşayyň ogly bilen ülpet bolandygyny maňa habar bereniňiz bolmady. Bu günki gün, görşüňiz ýaly, oglum öz nökerimi meniň garşyma duzak gurmaga iteklände, biriňiziň-de maňa nebsiňiz

agrymady, ol hakda maña dil ýarmady-ňyz». ⁹Şol wagty Şawulyň nökerleriniň gapdalynda duran edomly Döweg: «Ýyşaýyň oglunyň Nop galasyndaky Ahytubyň ogy Ahymelegiň ýanyna gelenini gördüm. ¹⁰Ol Dawut üçin Rebbe ýüz tutup, onuň sapary barada sorady we oňa azyk hem-de Jalut piliştliniň gyljyny berdi» diýdi. ¹¹Şawul Ahytubyň ogy Ahymelek ruhanyny, onuň tutuş maşgalasyny – Nop galasyndaky ähli ruhanlary getirmek üçin adam iberdi. Olaryň ählisi patyşanyň ýanyna geldiler. ¹²Şawul Ahymelege: «Indi maña gulak as, eý, Ahytubyň ogy» diýdi. Ol: «Gulak asýaryn, hökümdarym» diýdi. ¹³Şawul oňa şeýle diýdi: «Näme üçin Ýyşaýyň ogy ikiniz meniň garşyma dildüwşük guradyňyz? Näme üçin sen oňa çörekdir gylç berdiň we onuň üçin Hudaýa ýüz tutup, onuň sapary barada soradyň? Görşüň ýaly, şeýdip, ol meniň garşyma duzak gurdy». ¹⁴Ahymelek Şawula şeýle jogap berdi: «Dawut seniň nökerleriňiň iň wepalysy ahyryn. Ol seniň giýewiň, baş janpenaň hem-de seniň köşgünde iň hormatly adamdyr. ¹⁵Hudaýa ýüz tutup, Dawut barada bu meniň ilkinji gezek sorayşymy näme? Ýok, meniň özümi-de, meniň atamyň maşgalasyndan kimdir başga birini-de, goý, patyşahym günäkärlemesin. Seniň guluňyň bu işden düýbünden habary ýokdur». ¹⁶Patyşa: «Ahymelek, seniň özüňiň-de, ataňyň maşgalasynyň-da öljegine şek ýokdur» diýdi. ¹⁷Patyşa ýanynda duran janpenasyna: «Bol, Rebbiň ruhanlaryny öldür, sebäbi olaram Dawudy goldaýarlar. Olar onuň gaçyp ýörenini bilibem, maña habar bermändirler» diýdi. Ýöne patyşanyň nökerleri Rebbiň ruhanlaryna el göstermediler. ¹⁸Soňra patyşa ruhanlary öldürmegi Döwege buýurdy. Edomdan

bolan Döweg ruhanlary gyrdy. Şol gün ol nepis zygyr matadan tikilen efot geýnen segsen baş ruhanyny öldürdi. ¹⁹Şawul ruhanlaryň galasy bolan Nop galasyny gylçdan geçirdi, ol erkekdir aýallary, çaga-çugalary, mal-garalary, eşekleri, dowarlary – hemmesini gylçdan geçirdi.

²⁰Ýöne Ahytubyň agtyklarynyň biri, Ahymelegiň ogullarynyň biri bolan Abýatar gaçyp, başyny gutardy we Dawudyň yzyndan gitdi. ²¹Abýatar Şawulyň Rebbiň ruhanlaryny gyrgyna berendigini Dawuda habar berdi. ²²Dawut Abýatara şeýle diýdi: «Ol ýerde edomly Döwegi görüp, men onuň Şawula habar berjekdigini şol gün anyk bildim. Seniň ataňyň tutuş maşgalasynyň ölümü üçin men günäkär. ²³Meniň ýanymda gal, özüňem gorkma, çünki meniň kastyma çykanyň, seniň hem kastyňa çykdygydyr, emma sen meniň penamdasyň».

23-nji bap

Dawut Kegila galasyny halas edýär

¹«Piliştliлер Kegila hüjüm edip, harmanlary talap ýörler» diýip, Dawuda habar berdiler. ²Dawut Rebden: «Gidip, piliştliлер bilen söweşýinmi?» diýip sorady. Reb Dawuda: «Bar, piliştliлер bilen söweşe gir-de, Kegilany halas et» diýip jogap berdi. ³Ýöne adamlary Dawuda: «Biz bu ýerde – Ýahudada gorkuşyp ýörkäk, Kegila – piliştli goşunyň üstüne nähili baraly?» diýdiler. ⁴Dawut ýene Rebbe ýüz tutdy. Reb oňa: «Hawa, Kegila git, piliştlileri seniň eliňe berjek» diýdi. ⁵Şeýlelikde, Dawut bilen onuň adamlary Kegila gidip, piliştliлер bilen söweşdiler, olaryň mallaryny sürüp äkitdiler, olary agyr heläkçilige sezewar etdiler. Ine, şeýdip, Dawut Kegilanyň ilatyny halas etdi.

⁶Ahymelegiň ogly Abýatar gaçyp, Dawudyň ýanyna gelende, onuň elinde efot bardy.

⁷Dawudyň Kegila gelendigini Şawula habar berdiler. Şawul: «Ony Hudaý meniň elime berdi, çünki ol meniň derwezeli, kiltli galama girip, öz-özünü tora salypdyr» diýdi. ⁸Kegila gidip, Dawudy gabawa salmak üçin, Şawul tutuş halky urşa çagyrdy. ⁹Şawulyň niýetiniň ýamandygyny bilende, Dawut ruhany Abýatara: «Efody getir, Hudaýyň islegini bileli» diýdi. ¹⁰Dawut: «Eý, Ysraýyl Hudaýy Reb! Şawulyň men guluň sebäpli Kegilany ýok etmek üçin gelyändigini eşitdim. ¹¹Indi şeýdip, Öz guluňyň eşidişi ýaly, Şawul gelermi? Eý, Ysraýyl Hudaýy Reb, guluňa aýdaý!» diýdi. Reb: «Ol geler» diýdi. ¹²Soňra Dawut: «Kegilanyň halky meni we adamlarymy Şawulyň eline berermi?» diýdi. Reb: «Berer» diýdi. ¹³Dawut alty ýüze golaý adamy bilen bile Kegiladan çykdy. Olar baryp bilen ýerlerine çenli saklanman ýörediler. Dawudyň Kegiladan gaçandygyny eşidende, Şawul ol ýere gitmek niýetinden el çekdi.

Dawut çölde gizlenýär

¹⁴Dawut çöldäki gowaklarda, Zip çölündäki daglykda ýaşady. Şawul ony her gün agtardy, ýöne Reb Dawudy onuň eline bermedi. ¹⁵Şawulyň öz kastyna çykandygyny Dawut Horeşdäki Zip çölündekä eşitdi. ¹⁶Şawulyň ogly Ýonatan Dawudyň zyzndan Horeşe geldi. Ol Dawudy Hudaýyň adyndan ruhlandyrdy. ¹⁷Ýonatan oňa: «Sen kakamyň eline düşerin öýdüp gorkma. Sen tutuş Ysraýyla patyşa bolmalysyň, men seniň wezirini bolmalydyryn. Muny kakamam bilýär» diýdi. ¹⁸Soňra ol ikisi Rebbiň önünde äht edişdiler. Dawut Horeşde galdy, Ýonatan bolsa öýüne gitdi.

¹⁹Soňra birnäçe zipliler Gibga gidip, Şawula: «Dawut biziň aramyzda – Horeşiň gowaklarynda, Ýeşimonyň günortasyndaky Hakyla dagynda gizlenip gezip ýör. ²⁰Eý, patyşa, islän wagtyň gel! Ony tutup, seniň eliňe bermek biziň bilen» diýdiler. ²¹Şawul olara şeýle diýdi: «Derdimi paýlaşanyňyz üçin Reb sizi ýalkasyn! ²²Gidiň-de, ýene bir gezek nirededigine anyk göz ýetiriň; ony kimiň görendigini ykjam anyklaň. Aýdyşlaryna görä ol juda mekir bolmaly. ²³Onuň gizlenip bilýjek ýerleriniň ählisini gözden geçiriň we anygyna ýetiň-de, maňa belli habar getiriň. Şondan soň men siziň bilen bile giderin. Eger ol ýurduň bir ýerinde bar bolsa, men ony tutuş Ýahudadan taparyn». ²⁴Şeýlelik bilen Şawuldan oň olar Zipe gitdiler.

Dawut adamlary bilen Magon çölünde, Ýeşimonyň günortasyndaky Araba düzlüğündedi. ²⁵Şawul bilen onuň adamlarynyň öz gözlegine çykandyklaryny eşiden Dawut Magon çölündäki gaýa gelip, şol ýerde ornaşdy. Muny eşidip, Şawul Magon çölüne Dawudyň zyzndan gitdi. ²⁶Şawul dagyň bir tarapyndan, Dawut bolsa adamlary bilen dagyň beýleki tarapyndan barýardy. Şawul bilen onuň adamlarynyň Dawudy we onuň adamlaryny gabawa salmaklaryna az wagt galypdy, Dawut gaçmaga howlugýardy. ²⁷Şol wagt bir çapar gelip: «Howluk, ýurda piliştiler çozdy» diýip, Şawula habar berdi. ²⁸Şawul Dawudyň zyzndan kowmagyny bes edip, piliştiler bilen söweşmäge gitdi. Şoňa görä bu ýer «Gaçyş gaýasy» diýip atlandyryldy.

24-nji bap

Dawut Şawula rehimdarlyk edýär

¹Dawut ol ýerden gidip, Eýngedi topragyndaky gowaklarda mesgen tutdy.

²Şawul piliştliileri kowmakdan gaýdyp gelende, «Dawut Eýngedi çölünde» diýip, oňa habar berdiler. ³Şawul tutuş Ysraýylyň saýlama adamlaryndan üç müňüsini ýanyna alyp, Dawudy hem onuň adamlaryny idäp, Daggeçi gaňasyna tarap ýola düşdi. ⁴Ol ýoluň ýakasyndaky dowar agyllaryna geldi. Şol ýerde bir gowak bardy. Şawul aýak ýoly üçin şol gowagyň içine girdi. Şol wagt Dawut adamlary bilen bile gowagyň töründe otyrdy. ⁵Adamlary Dawuda ýüzlenip: «Rebbiň saňa „Duşmanyňy eliňe bererin, sen oňa islän zadyňy edersin“ diýen günü, ine, şu gündür» diýdiler. Dawut assyrynylyk bilen baryp, Şawulyň donunyň synyny kesdi. ⁶Muňa Dawudyň ýüregi gopan ýaly bolup gitdi. ⁷Ol adamlaryna şeýle diýdi: «Jenabyma, Rebbiň saýlan adamyna beýle zat etmekden, oňa garşy el götermekden Rebbiň Özi saklasyn, çünki ol Rebbiň seçip-saýlanydyr». ⁸Şeýdip, Dawut öz adamlaryna käýedi we olara Şawulyň garşysyna uruşmaga rugsat bermedi. Şawul bolsa gowakdan çykyp, öz ýoluna gitdi.

⁹Soňra Dawut hem gowakdan çykdy-da: «Eý, jenabym, patyşahym!» diýip, Şawulyň yzandan gygyrdy. Şawul yzyna garanda, Dawut ýüzünü ýere berip, oňa tagzym etdi. ¹⁰Soňra ol Şawula: «„Dawut saňa ýamanlyk etmek isleýär“ diýýänleriň sözüne näme üçin ynanyrsyň? ¹¹Şu gün gowagyň içinde Rebbiň özüni meniň elime berendigini öz gözleriň bilen gördüň. Seni öldürmegi talap edenlerinde-de, men saňa rehim etdim. Men olara: „Öz jenabyma el galdyrmaryn, çünki ol Rebbiň Öz seçip-saýlanydyr“ diýdim. ¹²Eý, atam, donuňdan kesilen elimdäki şu kesindini görýäňmi, ine, seret. Donuňyň synyndan kesip aldym, ýöne seni öldürmedim. Saňa ýamanlyk etmek ýa-da haýynlyk etmek niýetimiň ýokdugy şundan hem

belli ahyryn. Meni öldürmek üçin aňtap ýörenem bolsaň, men seniň öňünde günä gazanmadym. ¹³⁻¹⁴Ikimize, goý, Reb kazylyk etsin. Meniň arymy senden, goý, Reb alsyn. Köneleriň „Ýamanlyk ýamandan çykar“ diýişleri ýaly, men saňa garşy el götermerin. ¹⁵Ysraýyl patyşasy kimiň garşysyna çykdy? Sen kimi yzarlap yör-sün? Haýsydyr bir itiň maslygynymy ýa bir büränimi? ¹⁶Goý, bize Reb kazylyk etsin we höküm çykarsyn. Goý, muňa Onuň Özi seretsin, meni gorasyn we meni seniň eliňden halas etsin». ¹⁷Dawut sözüni gutaranda, Şawul: «Dawut, oglum, bu asyl senmidin?» diýip, möňňürüp aglady. ¹⁸Ol Dawuda şeýle diýdi: «Sen menden adalatly ekeniň. Ýamanlygyma ýagşylyk bilen jogap berdiň. ¹⁹Şu gün sen özüňiň maňa garaşyşyňyň gowudygyny görkezdiň. Reb meni seniň eliňe berse-de, sen meni öldürmänsiň. ²⁰Heý, duşmanyny ele salan adamam bir ony aman goýarmy?! Seniň maňa şu günki edeniňi Reb ýagşylyk bilen gaýtarar. ²¹Seniň hökman patyşa bolmalydygyňy, Ysraýyl patyşalygynyň seniň eliňde berkarar boljakdygyny men häzir bildim. ²²Men ölenimden soň nesillerimi yok etmejekdigiňe, adymy atamyň neslinden aýyrmajakdygyňa Rebden ant iç». ²³Şawulyň diýşi ýaly, Dawut onuň öňünde ant içdi. Şondan soň Şawul öýüne gitdi, Dawut bolsa adamlary bilen bile gowaga tarap gaýtdy.

25-nji bap

Dawut we Abygaýyl

¹Şamuwel aradan çykdy; bütin Ysraýyl ýygnanyp, onuň ýasyny tutdy. Ony Ramadaky öz mülkünde jaýladylar. Şondan soň Dawut Paran çölüne gitdi.

²Magonda bir adam bardy. Onuň mülki Karmelledi. Ol adam juda baýdy; onuň

üç müň goýny, müň geçisi bardy. Ol Karmelde goýunlaryny gyrkdyrýardy.

³Onuň ady Nabal, aýalynyň ady Abygaýyldy. Aýaly akylly hem görmegeýdi, ýöne onuň özi deýýus hem hyrsyz adamdy. Ol Kalep neslindendi. ⁴Nabalyň öz goýunlaryny gyrkdyrýandygyny Dawut çölde eşitdi. ⁵Şonda Dawut on ýigidini şeýle tabşyryk bilen onuň ýanyna iberdi: «Karmele gidiň. Nabalyň ýanyna baryň-da, oňa menden salam aýdyň ⁶we şeýle diýiň: „Özüňiň, maşgalaňyň we ähliňiziň başyňyz abat bolsun! ⁷Men seniň gyrkymdadygyňy eşitdim. Seniň çopanlaryň biziň ýanymyzda boldular, biz olary ynjytmadyk. Karmelde bolan döwürlerinde olaryň hiç zady ýitmedi. ⁸Öz ýigitleriňden sorasaň aýdarlar. Indi senem meniň ýigitlerim bilen mylakatly bol, çünki biz ýanyňa sähetli günü geldik. Öz gullaryňa hem ogluň Dawuda nämäň bar bolsa bermegiňi towakga edýäriň“».

⁹Dawudyň ýigitleri Nabalyň ýanyna baryp, ýaňky aýdylanlaryň ählisini Dawudyň adyndan oňa aýtdylar-da, ondan jogaba garaşdylar. ¹⁰Ýöne Nabal Dawudyň ýigitlerine şeýle jogap berdi: «Dawut diýýäniňiz kim ol? Ýyşaýyň ogly diýýäniňiz kim? Häzir öz hojalynyndan gaçyp ýören hyzmatkär kän. ¹¹Çöregimi, suwumy, gyrkymçylar üçin soýan malymyň etini getirip, nirelidigini-de bilmeýän adamlaryma berip goýberibereýinmi, hä?» ¹²Şunlukda, Dawudyň ýigitleri zylaryna dolandylar we gelip, bularyň hemmesini Dawuda aýtdylar. ¹³Dawut ýigitlerine: «Ähliňiz gylyjyňyzy dakynyň» diýdi. Olaryň ählisi gylyjyny dakyndy, Dawut hem gylyjyny dakyndy. Dört ýüze golaý adam

Dawudyň yzyna düşdi, iki ýüz adam bolsa goşlaryň ýanynda galdy.

¹⁴Emma bir ýigit Nabalyň aýaly Abygaýyla şeýle diýdi: «Biziň hojalynymyza salam aýtmak üçin, Dawut çölden çaparlar ýollapdyr. Emma hojalynymyz olary kemsitdi. ¹⁵Olar bize kän ýagşylyk edipdiler, bizi ynjytmandylar. Olaryň ýanynda bolan döwürümizde biziň hiç zadymyz ýitmändi. ¹⁶Bile goýunlarymyzy saklanymyzda, olar biziň daşymyzyň galasy bolupdylar. ¹⁷Indi şuny bil-de, näme etmelidigiň hakda oýlan, çünki biziň hojalynymyza we onuň tutuş maşgalasyna garşy erbet karara gelendir. Nabalyň häsiýeti juda ýaramaz, onuň bilen gepleşip bilýän adam ýok».

¹⁸Şundan soň Abygaýyl wagt ýitirmän, iki ýüz çörek, iki tulum şerap, baş goýnuň gowurdagyny, bir batman gowurgany ^a, ýüz goşawuç kişmişi, iki ýüz goşawuç injir kişdesini aldy-da, olary eşeklere ýükledi. ¹⁹Ol hyzmatkärlerine: «Öňüme düşüň, men siziň zyyňyzdan ýörejek» diýdi. Ýöne ol adamsy Nabala hiç zat aýtmady. ²⁰Abygaýyl dagyň ýapgyt tarypyndan eşekli inip gelýärkä, Dawut hem adamlary bilen oňa tarap gelýärdi. Şeýdip, olar duşuşdylar. ²¹Şol wagt Dawut içini gepledip gelýärdi: «Haýp, çölde men bu adamyň ähli emlägini gorapdyryn. Onuň ýeke zady-da ýitmändi. Emma ol meniň ýagşylygyma ýamanlyk bilen jogap berdi. ²²Eger daň atýança onuň erkek göbeklisiniň baryny gyrmasam, onda, goý, Hudaý maňa-da şony, hatda ondan-da beterini görkezsin». ²³Abygaýyl Dawudy görende, eşekden howlukmaç düşdi-de, ýere ýüzin düşüp, oňa tagzym etdi. ²⁴Ol Dawudyň aýagyna ýykylyp, şeýle diýdi: «Günäsi, goý, meniň boýnuma bolsun,

^a 25:18 *Bir batman gowurga* – ýewreýçe *bāš siyāh gowurga*. Bu takm. 20 kg deňdir.

agam. Özüň bilen gepleşmäge gyrnagyna ygtyýar et, onuň iki agyz sözünü diňle.

²⁵Haýyş edýäriň, agam, bu nejis Nabalyň sözlerini göwnüňe alma. Onuň özi-de ady ýalydyr. Onuň ady Nabal, özi-de akmak ^a. Men keniziň agamyň, ýagny seniň iberen nökerleriňi görmändirin.

²⁶Seni gan dökmekden we ar almakdan Rebbiň Özi saklapdyr. Indi, eý, agam, Rebden we seniň adyňdan ant içýäriň, agam, saňa ýamanlyk etmek isleýän duşmanlaryň, goý, Nabal ýaly bolsun. ²⁷Ine, şu sowgatlary gyrnagyn seniň ýigitleriňe bermek üçin agasyna getirdi. ²⁸Öz gyrnagynyň hyýanatçylygyny bagyşla. Rebbiň agamyň neslini abat etjegi şübhesizdir, sebäbi agam Reb üçin göreşýär. Ömürboýy senden ýamanlyk çykmaz. ²⁹Eger kimdir biri agamy yzarlasa ýa-da janyňa kast etse, onda janyňy Hudaýyňyz Rebbiň aman saklasyn, duşmanlaryňy bolsa sapandan daş atan kimin edip öldürsin.

³⁰⁻³¹Sen agam barada aýdan ähli ýagşylyklaryny ýerine ýetirip, Reb seni Ysraýyla hökümdar bellände, onda sen nähak gan dökmek ýa-da özüňi goramak üçin has-rata sebäp bolmarsyň, ynsabyň-da saňa yza bermez. Reb özüňi ýalkanda, gyrnagyny ýatlagyn». ³²Dawut Abygaýyla şeýle diýdi: «Şu gün meni saňa duşuran Ysraýyl Hudaýy Rebbe alkyş bolsun!

³³Paýhasyňa berekella, özüňe berekella. Bu gün gan dökmekden hem oç almakdan meniň ellerimi sen sakladýň! ³⁴Dogrusyny aýtsam, size hasrat getirmekden meni saklan Ysraýyl Hudaýy Rebden ant içýäriň, eger sen haýal etmän meniň ýanyma gelmedik bolsadyň, onda daň at-ýança Nabalyň ýekeje erkek göbeklisini goýman gyrjagym şübhesizdi». ³⁵Soňra Dawut onuň getiren zatlaryny aldy-da:

«Arkaýyn öýüňe gaýdyber; sözüň kabul boldy, haýyşyň bitdi» diýdi.

³⁶Abygaýyl Nabalyň ýanyna gaýdyp geldi. Ol öýünde şalarça meýlis gurap otyrdy. Ol çendenaşa serhoşdy, keýpi diýseň çagdy. Şoňa görä, daň atýança Abygaýyl oňa dil ýarmady. ³⁷Ertesi irden, serhoşlykdan açylansoň, bolan işleriň baryny aýaly oňa gürrüň berdi. Bu zat-lary eşiden Nabalyň ýüreginden tutdy, ol doňnara daşa döndi. ³⁸On gün çemesi wagtdan soň Reb Nabaly urdy; ol öldi.

³⁹Nabalyň ölendigini eşidende, Dawut şeýle diýdi: «Meni kemsideni üçin, Nabaly günäkär saýan we Öz guluny ýaman işden saklan Rebbe alkyş bolsun! Reb Nabalyň ýaman niýetini onuň öz başyndan inderdi».

Dawut Abygaýyla öýlenmek üçin oňa sawçy iberdi. ⁴⁰Dawudyň adamlary Kar-mele Abygaýylyň ýanyna gelip, oňa: «Dawut bizi saňa sawçylyga iberdi» diýdiler. ⁴¹Ol ýerinden turdy-da, dyza çöküp tagzym etdi we şeýle diýdi: «Keniziňiz jenabymyň gullarynyň aýagyny ýuwмага-da taýyn». ⁴²Abygaýyl dessine eşege mündi. Ol baş kenizini ýanyna alyp, Dawudyň sawçylarynyň yzyna düşdi. Şeýdip, ol Dawudyň aýaly boldy.

⁴³Dawut ýizregelli Ahynogama-da öýlendi. Bularyň ikisi-de onuň aýaly boldy. ⁴⁴Şawul bolsa Dawuda beren gyzy Mikaly gallymly Laýyşyň ogly Palta berdi.

26-njy bap

Dawut Şawula ýene-de rehimdarlyk edýär

¹Zipliler ýene-de Şawulyň ýanyna Gibga gelip: «Dawut Ýeşimon çölünüň

^a 25:25 *Nabal, özi-de akmak* – ýewreýçe *Nabal* we *akmak* sözleriniň aýdylyşy meňzeşdir.

garşysyndaky Hakyla dagynda gizlen-ýär» diýip, oňa habar berdiler. ²Şawul Ysraýylyň üç müň sany men diýen adamyň ýanyna alyp, Zip çölüne Dawudy tutmaga gitdi. ³Şawul ýoluň golaýyndaky Yeşimonyň garşysynda bolan Hakyla dagynda düşelge gurdy. Emma Dawut çölde galypdy. Şawulyň öz yzýndan çöle gelendigini bilende, ⁴Dawut jansyzlar iberip, Şawulyň hakykatdan hem gelendigini anyklady. ⁵Soňra Dawut Şawulyň düşelge guran ýerine geldi. Ol Şawulyň öz goşunbaşysy Neriň ogy Abner bilen bir ýerde bile ýatandygyny gördi. Şawul düşelgäniň içinde ýatyrdy, goşun bolsa onuň töwereginde düşelge gurupdy.

⁶Dawut hetli Ahymelek bilen Ýowabyň inisi Seruýanyň ogy Abyşaya: «Haýsyz meniň bilen Şawulyň düşelgesine gitjek?» diýip sorady. Abyşay: «Men gitjek» diýdi. ⁷Şeýlelikde, Dawut bilen Abyşay ikisi gije goşuna tarap gitdi. Şawul düşelgede uklap ýatyrdy, başujunda bolsa ýere sünjülen naýzasy bardy. Abner bilen goşun onuň daş-töweregini alyp ýatyrdy. ⁸Abyşay Dawuda: «Hudaý bu gün duşmanyňy eliňe berdi. Indi maňa ygtyýar et: naýzany bir salanda, ony ýere çüýläýin – men ony ikinji gezege goýjak däl» diýdi. ⁹Emma Dawut Abyşaya: «Ony öldürme, sebäbi Rebbiň seçip-saýlan adamyna el götermek günä bolar» diýdi. ¹⁰Dawut oňa ýene şeýle diýdi: «Rebden ant içýärim, ony ýa Reb urar, ýa ol öz ajalyna öler ýa-da söweşde öler. ¹¹Rebbiň seçip-saýlan adamyna el götermekden meni Rebbiň Özi saklasyn. Ýöne sen onuň başujundaky naýzany, suw küýzäni al, soň bu ýerden ökjäni götereli». ¹²Şeýlelikde, Dawut Şawulyň başujundaky naýzany, suw küýzäni aldy. Soňra olar gitdiler. Muny görenem,

duýanam bolmady, hiç kim oýanmady hem. Olar uklap ýatyrdylar. Reb olary agyr uka gideripdi.

¹³Soňra Dawut başga tarapa gitdi we uzagrakdaky baýryň depesine çykyp saklandy. Ara ep-esli bardy. ¹⁴Dawut goşuna hem-de Neriň ogy Abner: «Abner! Jogap berjek dälmi?» diýip gygyrdy. Abner: «Patyşa gygyryň kim bu?» diýip jogap gaýtardy. ¹⁵Dawut oňa: «Sen beýik adam dälmi näme? Ysraýylda saňa, heý, taý geljek barmyka? Onda näme üçin sen öz jenabyň patyşa gözgeçilik etmediň? Çünki kimdir biri seniň jenabyň patyşany öldürmäge geldi. ¹⁶Bu eden işiňiz gowy däl. Rebden ant içýärim, sen ölüme mynasyp, sebäbi sen öz jenabyňa, Rebbiň seçip-saýlan adamyna gözgeçilik edip bilmediň. Ine, seret, patyşanyň başujundaky naýzasy bilen suw küýzesi nirede?»

¹⁷Şawul Dawudyň sesini tanady we: «Dawut, oglum, bu seniň sesiň ýaly-la» diýdi. Dawut: «Hawa, bu meniň sesim, eý, jenabym we patyşahym» diýdi. ¹⁸Soň Dawut ýene sözünü dowam etdi: «Jenabym, men guluňy näme sebäpden beýdip kowalap ýörsün? Meniň eden zadym näme? Ýazygym näme? ¹⁹Eý, jenabym, patyşahym, indi öz guluňyň aýtjak sözlerine gulak sal. Eger seni meniň garşyňa aýaga galdyran Reb bolsa, onda, goý, Ol gurbanlygy kabul etsin. Ýok, eger ynsan ogullary bolsa, onda, goý, olara Rebbiň näleti siňsin! Çünki olar: „Bar, başga hudaýlara sygyn“ diýip, bu gün meni Rebbiň mülkünden berlen paýymdan kowup goýberdiler. ²⁰Şoňa görä, goý, meniň ganyň Rebbiň huzuryndan uzakdaky topraga dökülmesin. Eý, Ysraýylyň patyşasy, näme üçin sen meni aňtap ýörsün? Men bir büre ahyrly!» ²¹Şawul Dawuda şeýle

diýdi: «Men günä etdim. Zyna dolan, oglum, Dawut. Indi men saña hiç wagt ýamanlyk etmerin, çünki bu gün meniň janyň seniň üçin juda gymmatly boldy. Men akmak bolupdyryn, juda ýalňyşpydyryn». ²²Dawut oňa şeýle jogap berdi: «Ine, naýzaň, eý patyşahym! Goý, ony ýigitleriňden biri gelip, alyp gitsin. ²³Reb her kimi öz adalatlylygy hem-de wepalylygy üçin sylaglaýandyr. Şu gün Reb seni meniň elime berdi, ýöne men Rebniň seçip-saýlan adamyna el götermek islemedim. ²⁴Seniň janyň bu gün meniň üçin gymmatly bolşy ýaly, goý, Reb hem meniň janymy gymmatly görsün. Goý, Ol meni ähli bela-beterlerden gorasyn». ²⁵Şawul Dawuda şeýle diýdi: «Oglum, Dawut, Hudaý saña ýar bolsun! Köp işler edersiň we hemişe işiň rowaç bolar».

Soňra Dawut öz ýoluna gitdi, Şawul hem öz öýüne dolandy.

27-nji bap

Dawut piliştlileriň arasynda

¹Dawut öz ýanyndan şeýle diýdi: «Günlerde bir gün men Şawulyň elinden heläk bolaryn. Gowusy, men piliştlileriň ýurduna gaçaýyn. Şeýtsem, Şawul meni Ysraýylyň çäginde tapmak umydyňy üzere; men onuň elinden halas bolaryn».

²Şeýdip, Dawut ýanyndaky alty ýüz adamy bilen bile Gatyň hany Magogyň ogly Akysyň tarapyna geçdi. ³Olar maşgalalary bilen bile Gata Akys hanyň ýanynda ornaşdylar. Iki aýaly ýizregelli Ahynogam we Nabalyň dul galan aýaly karmelli Abygaýyl hem Dawudyň ýanyndady. ⁴Şawul Dawudyň Gata gaçandygyny eşidip, ony gözlemegini bes etdi.

⁵Dawut Akys hana şeýle diýdi: «Eger men seniň göwnüňden turan bolsam,

onda ýurduň obalarynyň birinden maňa ýaşar ýaly ýer ber; goý, guluň öz ýanynda patyşa galasynda ýaşamasyn». ⁶Şeýdip, Akys han oňa Ziklagy berdi. Şoňa görä, Ziklag şu günki güne çenli hem Ýahuda patyşalaryna degişli bolup gelýär. ⁷Dawut piliştlileriň ýurdunda bir ýyl dört aý ýaşady. ⁸Ol adamlary bilen bile geşurlaryň, girzileriň we amalekleriň üstüne çozuş etdi, bular Şura gidýän ýoluň ýakasynda, Müsüre çenli bolan aralykda gadym eýýämden bari oturan ýerli ilatlary. ⁹Dawut ýurda çozuş edip, aýal-erkek diýmän gyrardy; dowarlardy öküzlere, eşeklerdir düýeleri we geýimgejimleri olja alyp, Akys hanyň ýanyna dolanyp gelerdi. ¹⁰Akys han: «Bu gün kimiň üstüne çozduň?» diýip soranda, ol: «Negep çölündäki ýahudalaryň topragyna» diýip, ýa-da «Negep çölündäki ýerahmeýelleriň ýerlerine» diýip, ýa-da «Negep çölündäki keýnleriň ýerlerine» diýip jogap bererdi. ¹¹«„Dawut şeýle şeýle işler etdi“ diýip, biziň gürrüňimizi ederler» diýip, Dawut bir adamy-da Gata getirmezdi. Aýal-erkek diýmän, baryny gyrardy. Piliştlileriň ýurdunda bolan döwründe ol şeýle işler edipdi. ¹²Akys han Dawuda ynanyp: «Ol öz halkynyň gözünden bäs-bütün düşüp, meniň hemişelik guluma öwrüler» diýip pikir edýärdi.

28-nji bap

Şawul porhan aýala ýüz tutýar

¹Şol günlerde piliştli, Ysraýylyň garşysyna uruşmak üçin, öz güýçlerini jemläpdiler. Akys han Dawuda: «Öz adamlaryňy-da alyp, meniň bilen bile bir goşunda söweşmelidigiňi, elbetde, sen bilýänsiň» diýdi. ²Dawut oňa: «Örän oňat, sen hem öz guluňyň başarygyny

göwersiň» diýdi. Akys han Dawuda: «Gaty gowy, sen ömürboýy meniň janpenam bolarsyň» diýdi.

³Şamuwel ölüpdü we bütün ysraýyl halky onuň ýasyny tutupdy. Ony Ramada – öz galasynda jaýladylar. Şawul bolsa porhanlardyr jadygöýleri çykaryp kowupdy.

⁴Piliştliiler toplandylyr we gelip, Şunemde düşelge gurdular. Şawul hem ähli ysraýyllary jemläp, Gilbowada düşelge gurdy. ⁵Piliştliileriň goşunyňy göreňde, Şawulyň gorkudan ýaña ýüregi sarsyp gitdi. ⁶Şawul Rebbe ýüz tutdy, ýöne Reb oňa ne düýşde, ne Urymyň üsti bilen, ne-de pygamberleriň üsti bilen jogap berdi. ⁷Soňra Şawul öz hyzmatkärlerine: «Maňa bir porhan aýal tapyň. Men onuň ýanyňa gidip, ondan bir zady haýyş etjek» diýdi. Hyzmatkärler oňa: «Endorda bir porhan bar» diýdiler. ⁸Şawul başga geýim geýip, daşky görnüşini üýtgetdi we ýanyňa-da iki adam alyp, gije ol aýalyň ýanyňa gitdi. Ol: «Meniň üçin ruhlara ýüz tut we adyny tutjak kişimi çagy» diýdi. ⁹Aýal oňa: «Sen Şawulyň porhanlardyr jadygöýleri ýurtdan çykaryp kowandygyny bilibem, meni öldürmek üçin duzak gurjak bolýarmyň?» diýdi. ¹⁰Emma Şawul: «Rebden ant içýäriň, şu işden saňa hiç hili zyýan ýetmez» diýip, Rebden ant içdi.

¹¹Aýal ondan: «Men seniň ýanyňa kimi getirmeli?» diýip sorady. Ol: «Şamuweli» diýip jogap berdi. ¹²Aýal Şamuweli göreňde, çirkin gygyryp, oňa «Meni näme üçin aldadyň? Sen Şawul ahryr!» diýdi. ¹³Patyşa oňa: «Gorkma. Näme görýäň?» diýdi. Aýal Şawula: «Ýerden çykyp gelyän ruhy görýän» diýip jogap berdi. ¹⁴Şawul: «Görnüşi nähili?» diýdi. Aýal: «Egni donly bir garry adam ýerden çykyp gelyär» diýdi. Şondan soň Şawul

onuň Şamuweldigine göz ýetirip, ýüzünü ýere berip, oňa tagzym etdi. ¹⁵Şamuwel Şawula: «Näme üçin meni ýokary çykaryp, alada goýduň?» diýdi. Şawul şeýle jogap berdi: «Men çykgynsyz ýagdaýa düşdüm. Piliştliiler meniň garşyma uruşýarlar, Hudaý bolsa menden ýüz öwürdi. Indi Ol maňa pygamberleriň üsti bilen-de, düýşde-de jogap bermeýär. Şoňa görä näme etmelidigimi öwrederiň ýaly, men seni çagyrdym». ¹⁶Şamuwel oňa şeýle diýdi: «Näme üçin, Reb özünden ýüz öwrüp, saňa duşman bolansoň, menden sorýarsyň? ¹⁷Reb meniň üstüm bilen saňa aýdan zadyny etdi. Ol seniň eliňden patyşalygy alyp, ony saňa derek Dawuda berdi. ¹⁸Sebäbi sen Rebbiň sözüne gulak asmadyň, Onuň Amalegiň garşysyna bolan gazabyny ýerine ýetirmediň. Şonuň üçin hem Reb seni bu gün şu ýagdaýa saldy. ¹⁹Üstesine-de, seniň bilen bilelikde Ol Ysraýyly piliştliileriň eline berer; ertir ogullaryň bilen bile meniň ýanyňa gellersiň. Reb Ysraýyl goşunyňy hem piliştliileriň eline berer».

²⁰Şol bada Şawul özünü ýere goýberdi, çünki Şamuweliň aýdanlaryndan ol öler ýaly gorkdy. Uzakly gün bütün gijesi bilen hiç zat iýmänsoň, onda güýç-gurbat galmandy. ²¹Ýaňky aýal Şawulyň ýanyňa geldi we onuň öler ýaly gorkandygyny göreň, oňa şeýle diýdi: «Gyrnagýň saňa gulak asdy we başyny etegine salyp, seniň diýeniňi etdi. ²²Indi senem gyrnagýňa gulak as. Men saňa bir döwüm çörek bereýin. Şony iýseň, ýola çykanyňda gurbatlanarsyň». ²³«Ýok, iýjek däl» diýip, Şawul muny ret etdi. Onuň hyzmatkärleri we ýaňky aýal ony yrmaga çalyşdylar. Ol razylaşdy. Ol ýerinden turdy we düşegiň üstünde oturdy. ²⁴Bu aýalyň mal ýatagynda bir semiz gölesi bardy. Ol ony dessine soýdy;

hamyr ýugurdy we petir bişirdi. ²⁵Ol ony Şawulyň hem onuň hyzmatkärleriniň önünde goýdy. Olar ony iýdiler we şol gije öz ýollaryna gitdiler.

29-njy bap

Piliştliiler Dawuda ynanmazçylyk edýärler

¹Piliştliiler öz güýçlerini Apekte jemlediler, ysraýyllar bolsa Ýizregeldäki çeşmäniň boýunda ornaşdylar. ²Piliştli hanlar ýüz we müň adamlyk toparlary bilen barýardylar; Dawut we onuň adamlary Akys han bilen bile yzdan gelyärdiler.

³Piliştli baştutanlar: «Ýewreyler bu ýerde näme işleýär?» diýdiler. Akys han olara şeýle jogap berdi: «Onuň Ysraýylyň şasy Şawulyň guly Dawutdygyny siz bilýärsiňiz ahyryn. Bir ýyldan gowurak wagt bäri ol meniň ýanymda. Gelen gününden tä şu güne çenli men onuň ýaramaz iş edenini görmedim». ⁴Piliştli baştutanlar onuň üstüne heňkirip, şeýle diýdiler: «Ony yza, öz bellenen ýerine ugrat. Ol biziň bilen bile söweşe gitmesin, ýogsa ol biziň garşymyza urşar. Sebäbi öz hojaýynyna gowy görünmek üçin, onuň şu adamlaryň kellesini kesmekden gowy tär tapjak gümany barmy näme?

⁵„Şawul müňüsini öldürdi,

Dawut bolsa on müňüsini“

diýlip, özi hakda tans edilip, aýdym aýdylan Dawut dälmi bu?» ⁶Şondan soň Akys han Dawudy çagyryp, oňa şeýle diýdi: «Rebden ant içýärim, sen bir dogruçyl adam. Maňa galsa seniň bilen bile söweşe giderdim. Ýanyma gelen gününden tä şu güne çenli senden ýaramazlyk çykanyny görmedim. Şonda-da hanlara ýaranyp bilmeýärsiň. ⁷Indi parahatlyk bilen zyňna dolan, piliştli

hanlaryň gaňyrşyna gaýtma». ⁸Dawut Akys hana şeýle jogap berdi: «Meniň eden zadym näme? Ýanyňa gelen gününden tä şu güne çenli sen öz guluňdan näme erbetlik tapdyň? Näme üçin men öz jenabyň, patyşanyň duşmanlary bilen söweşmeli däl?» ⁹Akys han Dawuda şeýle jogap berdi: «Seniň edil Hudaýyň perişdesi ýaly päkdigiňi bilýärim. Ýöne piliştli baştutanlar: „Ol biziň bilen bile söweşe gitmesin“ diýdiler. ¹⁰Indi sen we ýanyňda gelen patyşanyň gullary daň bilen turup, meniň siz üçin bellän ýerime gidiň. Ýaramaz habary bolsa göwnüňe alma, çünki men senden razy. Ertir daň ýagtylan badyna ýola düşüň». ¹¹Şeýlelikde, Dawut adamlary bilen bile piliştliileriň ýurduna tarap ugrady. Piliştliiler bolsa Ýizregele gitdiler.

30-njy bap

Dawut amalekler bilen uruşýar

¹Dawut bilen onuň adamlarynyň Ziklaga gelenlerine üç gün diýende, amalekler Negep çölüne, ylaýta-da Ziklag galasynyň üstüne çozuş etdiler. Olar Ziklagy basyp aldylar we ýakyp-ýandyrdylar. ²Amalekler aýallary, ýaşu-garry diýmän ol ýerdäkileriň ählisini ýesir aldylar, ýöne hiç kimi öldürmän, ýanlary bilen alyp, öz ýollaryna gitdiler. ³Dawut adamlary bilen gala gelende, olar onuň ýakyp-ýandyrylandygyny, aýallarydyr ogul-gyzlarynyň bolsa ýesir edilip äkidilendigini bildiler. ⁴Dawut we onuň ýanyndakylar tä ysgyndan gaçýançalar möňňürüp aglaşdylar. ⁵Dawudyň iki aýaly, ýagny ýizregelli Ahynogam we karmelli Nabalyň dul galan aýaly Abygaýyl hem ýesir edilip äkidilipdi. ⁶Dawudyň haly teňdi, çünki halk ony daşlamak isleýärdi. Sebäbi

ogul-gyzlarynyň ýesir alnanyna adamlaryň jany ýanýardy. Emma Dawut öz Hudaýy Rebden güýç aldy. ⁷Ol Ahymelegiň ogly ruhany Abýatara: «Efody getir» diýdi. Abýatar efody Dawudyň ýanyna getirdi. ⁸Dawut: «Men bu galtamanlaryň zyzndan kowmalymy? Men olaryň zyzndan ýetip bilerinmi?» diýip, Rebbe ýüzlendi. Reb oňa: «Olaryň zyzndan kow. Sen hökman olaryň zyzndan ýetip, ýesirleri halas edersiň» diýip jogap berdi. ⁹⁻¹⁰Şunlukda, Dawut ýanyndaky alty ýüz adamy bilen bilelikde ýola düşdi. Olar Besor çayyna geldiler. Gurbatdan düşen iki ýüz adam çaydan geçip bilmän, şol ýerde galdylar. Emma Dawut dört ýüz adam bilen bile galtamanlary kowalamagyny dowam etdirdi.

¹¹Olar sähralykdan bir müsürlini tapdylar we Dawudyň ýanyna getirdiler; oňa iýmäge çörek, içmäge suw berdiler. ¹²Olar oňa bir goşawuç injir kişde bilen iki goşawuç kişmiş-de berdiler. Ol bulary iýenden soň gurbuna geldi, çünki ol üç gije-gündizlöp hiç zat iýip-içmändi. ¹³«Kimiň adamy bolarsyň, nirelisiň?» diýip, Dawut ondan sorady. Ol: «Men bir müsürli ýigit, bir amalegiň guly. Üç gün mundan oň ýaramadym, şonuň üçinem hojaýynym meni taşlap gitdi. ¹⁴Biz Negep çölündäki keretleriň, Ýahudanyň bir böleginiň we kalepleriň üstüne çozuş etdik, şeýle hem, Ziklagy ýakyp-ýandyrdyk» diýip jogap berdi. ¹⁵Dawut oňa: «Meni şol galtamanlaryň ýanyna eltip bilermiň?» diýdi. Ol: «Eger meni öldürmejekdigiňe ýa-da hojaýynymyň eline bermejekdigiňe ant içseň äkideýin» diýdi.

¹⁶Ol Dawudy galtamanlaryň ýanyna getirdi. Şol wagt olar iýip-içip, tans edip, çar tarapa ýaýrapdylar, çünki olar piliştileriň hem ýahudalaryň ýurdundan

örän köp olja alypdylar. ¹⁷Dawut daň agarandan tä ağsama çenli olary gyrdy. Düyeli gaçan dört ýüz ýigitden başga ýekeje adam-da onuň elinden gutulyp bilmedi. ¹⁸Dawut amalekleriň alan zatlarynyň ählisini we iki aýalyny yzyna gaýdyp aldy. ¹⁹Ownugu-iri zatlaryň ählisini, ogul-gyzlaryny, olja alnan zatlaryň baryny Dawut yzyna gaýtaryp getirdi; ähli zat ýerbe-ýerdi. ²⁰Dawut başga-da ownuk hem iri mal sürülerini ele saldy. Olary beýleki mallaryň önünden sürüp: «Ine, bu Dawudyň oljasy» diýýärdiler.

²¹Dawut ysgyndan gaçyp, özi bilen gidip bilmän, Besor çayynda galan iki ýüz adamyň ýanyna geldi. Olar Dawudy hem onuň adamlaryny garşylamaga çykdylar. Golaýlaşanlarynda Dawut olara salam berdi. ²²Şonda Dawut bilen bile gelenleriň arasyndaky pis hem ýaramaz adamlar şeýle diýdiler: «Bizden galandyklary üçin, olar oljadan hiç zat almazlar. Olar diňe öz aýallary bilen çagalaryny alsynlar-da gidibersinler». ²³Emma Dawut olara şeýle diýdi: «Rebniň beren zadyny beýle etmäliň, gardaşlarym. Reb bizi gorady we üstümize çozan garakçylary biziň elimize berdi. ²⁴Bu sözüňizi diňläň tapylarmyka? Söweşe giden bilen goşlaryň ýanynda galanyň paýy deň bolar; zatlar deň paýlaşylar». ²⁵Şol günden beýläk Dawut muny Ysraýyl üçin kanun we parz edip goýdy. Bu kanun şu güne çenli dowam edip gelýär.

²⁶Dawut Ziklaga gelip, «Ine, şu Rebbiň duşmanlaryndan alnan oljadan size sowgat» diýip, öz dostlary bolan ýahuda ýaşullularyna iberdi. ²⁷Şeýle hem ol Beýteldäki, Negep çölünde Ramotdaky, Ýatyrdaky, ²⁸Arogerdäki, Sipmotdaky, Eştemowadaky, ²⁹Rakaldaky, ýerahmeýelleriň galalaryndaky, keynleriň galalaryndaky, ³⁰Hormadaky,

Borgaşandaky, Atakdaky, ³¹Hebrondaky öz adamlary bilen baran ýerleriniň ählisinde ýaşayanlara olja alnan zatlardan iberdi.

31-nji bap

Şawulyň we onuň ogullarynyň ölümi (1 Ýyl ýazgylary 10:1-12)

¹Piliştlieler Ysraýylyň garşysyna söweş etdi. Ysraýylylar piliştlielerden gaçyp, Gilbowa dagynda köpüsi gyryldy. ²Piliştlieler Şawulyň we onuň ogullary Ýonatanyň, Abynadabyň hem-de Malkyşuwanyň zyzyndan kowup ýetip, onuň ogullaryny öldürdiler. ³Şawula garşy söweş güýçlendi, ýaýçylar ony tapdylar we agyr ýaraladylar. ⁴Şawul ýaragçy nökerine şeýle diýdi: «Gylyjyňy al-da, meni öldür; sünnetsizleriň elinden ölüp, olara göz bolmaýyn». Emma onuň ýaragçy nökeri juda gorkdy we beýle etmek islemedi. Şoňa görä, Şawul öz gylyjyny aldy-da, onuň üstüne özünü oklady. ⁵Şawulyň ölendigini gören ýaragçy nökeri-de öz gylyjynyň üstüne özünü oklap, onuň bilen bile öldi. ⁶Şeýdip, Şawulyň özi, üç ogly, ýaragçy nökeri hem-de ähli

adamlary bir günde öldüler. ⁷Ysraýylyň ýeňlip gaçandygyny, Şawulyň hem onuň ogullarynyň ölendigini görüp, jülgäniň beýleki tarapynda we Iordan derýasynyň aňyrsynda ýaşayan ysraýylylar öz galalaryny taşlap gaçdylar; piliştlieler gelip, olary eýelediler. ⁸Ertesi gün piliştlieler öldürilenleri talamak üçin gelenlerinde, Gilbowa dagyndan Şawul bilen onuň üç oglunyň jesedini tapdylar. ⁹Olar Şawulyň kellesini kesip, ýaragyny aldylar we buthanalaryna hem-de halkyna habar bermek üçin, tutuş piliştlieleriň ýurduna çaparlar gönderdiler. ¹⁰Şawulyň ýaragyny Aştoret hudaýlarynyň buthanasynda goýdular, jesedini bolsa Beýtşeýan galasynyň diwaryndan asyp goýdular. ¹¹Piliştlieleriň Şawula edenlerini Gilgatdaky Ýabeşiň ilaty eşidende, ¹²onuň gaýduwsyz adamlarynyň ählisi aýaga galdy. Olar uzak gije ýörediler. Baryp, Şawulyň hem onuň ogullarynyň jesetlerini Beýtşeýan galasynyň diwaryndan aýyrdylar; Ýabeşe gelip, jesetleri şol ýerde ýakdylar. ¹³Soňra olaryň süňklerini getirip, Ýabeşdäki ýylgynyň aşagynda gömdüler we ýedi günläp agyz beklediler.

